

yediveren

DÜŞÜNCE EDEBİYAT VE SANAT DERGİSİ

NİSAN - MAYIS - HAZİRAN • SAYI 6 • 15 TL • 2022

KULAKLARIN LAFA
DOYDUĞU BİR
DÖNEMDE **GÖZLER**
YAŞANTISIYLA ÖRNEK
OLACAK ADAMLAR
ARIYOR

SANAT İSLAM
İÇİNDİR

s.8

ENES YILMAZ

MEHMET GÜNEY:
DİN, ALTERNATİFİ VE
YEDEĞİ OLMAYAN
BİR DEĞERDİR

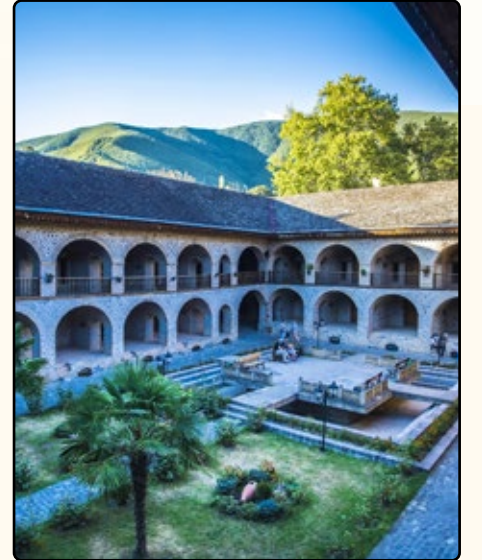
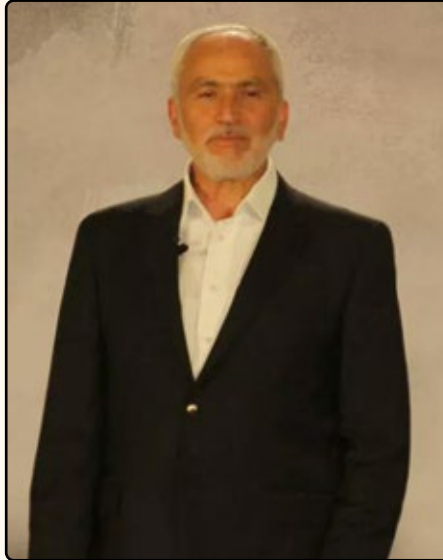
s.18

MEHMET ÖZEK

TÜRK DÜNYASININ
MEDENİYET
BAŞKENTİ: ŞEKİ

s.20

İLKİN ALİPAŞAYEV

ŞEVKET HÜNER • FEYZİ ÖZEK • ENES YILMAZ • SELMAN AYDEMİR • YASİN DAĞ • AYNUR YAVUZ • SAADET AÇIKÇA
MEHMET ÖZEK • İLKİN ALİPAŞAYEV • MEHMET FURKAN ÇINAR • ŞÜKRÜ KABA • BİLAL BOZDAŞ • AYŞE ÇATALBAŞ • RABİA MECAN

EDITÖRDEN

Allah'a hamd,

Rasûlüne salât ve selâm olsun.

İçinde bulunduğumuz dönemde İslam toplumunun yaşadığı zihinsel karışıklık kaçınılmaz olarak kimliksel bunalımlar şeklinde ortaya çıkmaktadır. Peygamber ve sahabe döneminin güçlü birikiminin hakkıyla anlaşılabilmesi ile içinde bulunduğumuz dönemin çekim gücünün baskısı, bugün Müslüman zihinde tarifsiz bir gerilim yaratmaktadır. Müslüman bugün maziye duyduğu hasretin yanı sıra çağın hâkim seküler aklı karşısında hayatta pratik bir karşılık bulmakta güçlük çekmektedir. Ancak bu çağın can çekişmekte olan insanları için yegâne çıkış yolu yine İSLAM'ın diriltici nefesi olacaktır.

2021 yılında yayın hayatına başlayan dergimizin bu sayısında değişen dünyamızda din bahsini ele alıyoruz. Bu minvalde Mehmet Güney alternatifi ve yedeği olmayan bir değer olarak din konusuna değindi. Şevket Hüner **Aydınlık Yarınlar**, Feyzi Özek **Yolumuzu Bulalım**, Enes Yılmaz **Sanat İslam İçindir**, Selman Aydemir **Hayattaki Diyalektik**, Yasin Dağ **Ümmetin İki Hastalığı: Sekülerizm ve Tembellik**, Aynur Yavuz **Dönemin Dini Geçim Dini!**, Saadet Açıkça **Dört Maymunu Oynuyoruz** başlıklı yazılarıyla bu sayımıza katkıda bulundular. Bununla birlikte her sayıda yer verdiğimiz yazgı ve kurgu, şiir, söyleşi, deneme, sefer düşü, diriliş öncüleri ve etkinlik bölümleri gibi oldukça önemli yazılar da dergimizde bulunmaktadır. Sözü yormadan sizleri dergimizle baş başa bırakıyoruz.

Gayret bizden, tefvik Allah'tandır. Bir sonraki sayıda görüşmek üzere...

Allah'a emanet olun.

Selâmın Aleyküm

İÇİNDEKİLER

- 4 **AYDINLIK YARINLAR**
Şevket HÜNER
- 6 **YOLUMUZU BULALIM**
Feyzi ÖZEK
- 8 **SANAT İSLAM İÇİNDİR**
Enes YILMAZ
- 10 **HAYATTAKİ DİYALEKTİK**
Selman AYDEMİR
- 12 **SEKÜLERİZM VE TEMBELLİK**
Yasin DAĞ
- 14 **DÖNEMİN DİNİ GEÇİM DİNİ**
Aynur YAVUZ
- 16 **DÖRT MAYMUNU OYNUYORUZ**
Saadet AÇIKÇA
- 18 **MEHMET GÜNEY: DİN, ALTERNATİFİ VE YEDEĞİ OLMAYAN BİR DEĞERDİR - Söyleşi**
Mehmet ÖZEK
- 21 **NUSRETİYE CAMİİ'NDE SABAH NAMAZI KILDIK - Etkinlik**
Ali ACAR
- 22 **AZERBAYCAN - Sefer Düşü**
İlkin ALİPAŞAYEV
- 28 **TARİH YAZAN İMAN: FATİH SULTAN MEHMET - Deneme**
Mehmet Furkan ÇINAR
- 30 **İSKİLİPLİ ATIF HOCA - Diriliş Öncüleri**
Şükrü KABA
- 32 **BENİM DE GÖĞSÜMDEN BİR ÖZGÜRLÜK ANDI PATLAR MI? - Şiir**
Bilal BOZDAŞ
- 33 **AH - Yazgı ve Kurgu**
Ayşe ÇATALBAŞ
- 37 **VARKALIM - Şiir**
Rabia MECAN

AYDINLIK YARINLAR

İnsanoğlunun tanımlanan **“aydınlık yarınlar”** ulaşmak için seneler boyunca her türlü zahmete direnmesi takdire şayandır. Bunun birilerince din öğretisi veya iman olgusu dışında yapıyor olması da ancak insanlığın ortak bir fitrata sahip olmasıyla açıklanabilir.

Günümüzde insanlar bir daire sahibi olmak için her türlü ihtiyaçlarından keserek on yıl faiz ödemeyi göze alıyorlar. Çocuklarının yaşayacakları aydınlık yarınlar için ömürlerini feda etmekten kaçınmıyorlar. Üniversiteyi bitirip bir meslek sahibi olmak için yıllarca kursa gitmek, binlerce soru çözmek hayatlarının en güzel zamanları gençliklerini hiç tereddüt etmeden harcıyorlar.

Aydınlık yarınlar ulaşacaklarına inandırılanlar bu yolda hayatları boyunca çile çekmeyi göze alıyorlar.

Oysa Allah, asıl gerçek ve bitip tükenmez hayatı talep etmemizi istiyor.

“Öyleyse, Allah’ın sana verdiklerinden yararlanarak yalnızca ahiret yurdunda (iyi bir yer tutmanın) yolunu ara, bu arada pek tabii bu dünyadaki nasibini de unutma ve Allah sana nasıl iyilikte bulunduysa, sen de (başkalarına) öyle iyilikte bulun ve sakın yeryüzünde bozgunculuk, karışıklık çıkarmaya çalışma çünkü şüphesiz, Allah bozguncuları sevmez!” (Kasas / 77)

Buna rağmen insanlar, dünya hayatının aldatıcılığına kanmakta ısrar ediyor.

“Ama hayır, (ey insanlar,) siz bu dünya hayatını tercih ederseniz, oysa gelecek hayat daha iyi ve daha kalıcıdır.” (A’la / 16. 17)

Peki, her türlü zorluğa katlanarak sahip olduğunuz şeyler uğruna hayatınızı feda etmeye değiyor mu? Yoksa birileri bu zaafalarınızdan istifade edip zahmet-sizce büyük kazançlar mı sağlıyor?

Buradan iki neticeye varmamız muhtemel. Ya Allah’ın Kuran ile gösterdiği ilkelere güvenirsiniz ve bu konuda size Peygamberler hayatlarıyla rehberlik eder. Ya da aydınlık yarınlar önce dünyada sahip olayım, sonra ahirete yatırım yaparım derse-niz bu konuda sağlam bir rehberiniz yoktur. Ve her gün ailenizi de ardınızca sürükleyerek yeni yaldızlı şeytani vaatler peşinde, farklı yerlere savrulmaya ve heba ettiğiniz şeylerin

çektiklerinize değmediğini görüp kahrolmaya adaysınız.

Kim bu çarçabuk geçen (dünyayı) dilerse biz de burada ona, (evet) kimi dilersek ona, dileyeceğimiz şey'i çarçabuk veririz. Sonra da onu cehenneme sokarız. O, buraya kınanmış ve (rahmetimizden) kovulmuş olarak ulaşır. Fakat ahiret hayatını(n güzelliğini) isteyen ve bunun için gösterilmesi gereken çabayı gösterenlere gelince, (gerçek) müminler bunlardır; çabalarına (Allah katında) değer verilen kim-seler de işte böyleleridir! (İsra / 18, 19)

Bu ayette geçen **"dünyayı istemek"** seküler bir ahlak edinmektir. Bu da adeta dünyanın sizin istekleriniz etrafında dönmesini arzulamaktır. Mesela 10 yıl geri ödemeli kredi ile hayal ettiğiniz depreme dayanıklı kalıcı(!) konutunuza kavuştunuz. Artık kira gibi faiz ödeyerek dikili bir ağacınız olacak. Ama günler geçtikçe 'ya işten atılırsam ya da başka bir masraf çıkıp da kredinin gününü geçirirsem borcum katlanarak artar' diyen endişeleriniz sevincinize gölge düşürür. Artık ihtiyaç sahiplerinden **"borcum var"** diye uzaklaşıp daha dar bir çevreyle birlikte yaşarsınız. Bir süre sonra bu çevre sizin dünyaya görüşünüzü etkiler. İşten atılmamak için sizden ne istenirse profesyonellik(!) adına yerine getirip tek ölçünüz olan vicdanınızla aranıza mesafe koyarsınız. Yıllar geçip de ipoteği çözdürünce bir de bakarsınız ki kalıcı(!) konutunuzun olduğu dar bir çevrede katı bir kalp ile yaşamak asla hayal ettiğiniz aydınlık yarınlara ermek değilmiş.

"Ahireti istemek" bu dünyadan vazgeçip bir lokma ve bir hırka ile yaşamak değildir. Dünyadan vazgeçmek, nimetlerden uzaklaşmak ve hiçbir şeye sahip olamamak anlamına gelmez. Aydınlık yarınlar, endişelerden uzak kalıcı 'selam yurdu' cennettir. Sahip olduklarını paylaşarak kardeşçe, kendine ait olmayana el uzatmadan adaletle ve bu gezegende kalma süremizin kısalığı bilinciyle hesap verecek şekilde insanca yaşamak demektir. Bu şekilde sürdürülen bir hayatta dostlarınızla yaşarsınız. Elinizdekini paylaştığınızdan fakirlik korkusundan uzaksınızdır. Vicdanınıza uygun yaşa-

dığınızdan kimse size yüz kızartıcı bir iş teklif edemez. Bir yolcu gibi yaşadığınızdan hırslarınız sizi hiçbir zulmün parçası kılmaz.

İşte gerçek aydınlık yarınlara ermiş cennetlikler, dünyada bir teşekkür bile beklemeden varlıklarını ihtiyaç sahipleriyle paylaşanlardır. İhtiyaç sahibi kardeşlerinizle paylaşmak size dünyada bir rütbe kazandırmaz. Nitekim cennet, ancak dünyada merhametle, paylaşarak, adil ve kardeşçe bir hayatın yaşanmasına yönlendiren büyük bir lütuftur...

Cennette verileceği ifade edilen, her türlü korkudan emin ve genç kalarak, rahat sedirler, iklimik ortamlar, meyve ağaçların gölgesinde, kristal kadehlerden içerek, atlas ipek kostümler ve mücevherlerle dünyada yaşamaya kalkanlar, milyonlarca kişinin aç ve evsiz kalmasına sebep olanlardır. Bunlar insanları karın tokluğuna çalıştıranlardır. Tabiatı kirletenlerdir. İnsanların ve hayvanların nesillerini yok edenlerdir. Terörü

ARTIK AYDINLIK YARINLAR ADINA BEKLENTİLERİNİZ TEK DÜNYALI İSE KİM OLURSANIZ OLUN SİZ DE ZULMÜN BİR PARÇASISINIZ.

destekleyen ve savaşları çıkaranlardır. Bir şey üretmeden faizle nemalananlardır. Mesela **"Amerikan rüyası"** adlı sahte cennet projesini gerçekleştirmek vadiyle petrol ihtiyacını karşılamak için orta doğuyu kan gölüne çevirdi...

Dünyayı cennetleştirme adlı emperyal proje yüzyıllardır kitaplarını tahrif eden sahte dindarlarca desteklenmiştir. Allah ise bu aymazlara peygamberler göndererek sahte cennetleri yerle bir edip, orada merhamete adaletle ve paylaşımaya dayanan kardeşçe bir hayat var etmiştir. Ve böyle bir hayatın devam etmesi yolunda mücadele verenleri, kimlerden olduğuna, cinsiyetine, malına ve makamına bakmadan cennete koyacağını vaat etmiştir...

Artık aydınlık yarınlar adına beklentileriniz tek dünyalı ise kim olursanız olun siz de zulmün bir parçasısınız. Şahsi isteklerinizi gerçekleştirmek adına dünyayı pek çok kişi için yaşanmaz bir cehenneme çevirirseniz sizin de sonunuz... Yok, eğer dünyada insanların kardeşçe yaşadığı aydınlık günleri görmek yolunda sahip olduklarınızı paylaşırsanız, selam yurdu cenneti sizi bekliyor bulacak kapısında melekler tarafından karşılanacaksınız.

YOLUMUZU BULALIM

Tarih sahnesinde, ilk insan ve ilk peygamber Hz. Âdem'le başlayan din kavramının yolculuğu hep merak konusu olmuştur. Milyarlarca inananı ile Hristiyanlık ve İslamiyet'in yanı sıra, milyonlarca inananıyla Hinduizm ve Musevilik hakkında çok şeyler duymuşuzdur. Ancak bir-çoğumuzun ismini dahi ilk defa duyduğu: Aetherius(UFO dini), Jedism, Candomble, Mormonizm gibi yaklaşık 4 bin 300 din vardır.

Peki, doğru din hangisi?

Binlerce din arasında doğru olanın bulunmasında, dinin vahiy kaynaklı olup olmaması önemli bir mihenk taşıdır. Semavi din (vahiy kaynaklı) olarak Hristiyanlık, Musevilik ve İslamiyet bulunmaktadır. Hristiyanlık ve Musevilik hak dinlerdi ancak zamanla inanları tarafından ilahi mesajları değiştirilmiştir. İslamiyet ise Allah katında kıya-

mete değin geçerli tek hak din olarak varlığını sürdürmektedir.

Toplum olarak çok hassas olduğumuz din algısı ile din ilgisi hakkında haddimi aşarak çokbilmişlikten dinin sahibine sığırırım. Sizler gibi dinleri yani gidilen yolları İbrahim'i bir bakış açısıyla ele almak istiyorum.

**...İSLAMİYET İSE
ALLAH KATINDA
KIYAMETE DEĞİN
GEÇERLİ TEK HAK DİN
OLARAK VARLIĞINI
SÜRDÜRMEKTEDİR.**

Dünyada bulunan 10 kişiden 8'i dindar olmasına rağmen, yeryüzündeki kötülüğün kaynağı dinsizlik mi? Yoksa gerçek dine olan mesafe mi?

Din, dinci ve dindarlık arasındaki farkın anlaşıldığı gün; hak dinin kuruluş reçetesi olduğu, bu reçetenin doğru kullananları olabileceği gibi çıkar için kullanılabileceği gerçeği daha iyi anlaşılacaktır.

Din kavramının onlarca anlamı bulunmakla birlikte **"gidilen yol"** ve kısaca **"yol"** perspektifiyle ele almak istedim.

İnsanlık tarihinde yol, yolculuğu ve bu süreçte karşılaşılan iyi- kötü tüm anıların ortak belleği olarak görülmektedir. Din de tıpkı bir yol gibi, yolcularını iyiliğe ve kurtuluşa ulaştıran, yolda karşılaşılan zorlukların geçici olduğu ve her ne olursa olsun bu yolun terk edilmemesi gerektiği mesajını verir.

Peki, seçilen her yol kurtuluşa, doğruya götürür mü?

İlk anda şunu düşünebiliriz yola değil yolcuya bakalım. Tabii ki yolcu da önemli ama yol doğru değilse ve yol hedefe ulaştırmıyorsa, bu yolculuk beyhude bir çaba olmaz mı?

Dinler de yollar gibi, binlerce ana yol ve on binlerce tali yoldan oluşur. Sahip olduğumuz bu nimetin ister bilincinde olalım ya da olmayalım, şüphesiz tek ve gerçek yol İslam'dır.

Doğru yol, yanlış yoldan dönenenler için umut levhasını bulundururken yanlış yolda ısrar edenlerin hazin sonu, yolculukları bitince yerini pişmanlıklara bırakacaktır.

Peki, doğru olan tek yolun İslamiyet olduğu bilinmesi yeterli mi?

Tabii ki yeterli değil çünkü nice doğru yolda olanların zamanla yoldan çıktığı, yanlış yollara saptığı görülmüştür.

Diyelim ki doğru yoldayız, Peki, doğru yolun doğru yolcuları mıyız?

Yolculukta, meşakkatli ve şeytani tuzakların gölgesinde bilinmezliklere sürüklenmekten, umutsuzluk ve korku girdabından ancak yoldaki işaretlere dikkat ederek kurtulabiliriz. Toplum olarak yoldaki işaretlerimiz nedir? Yoksa bu yolun kurallarını bizim adımıza birileri zaten belirlemiş mi?

Doğru yolda olmanın ötesinde bir yolcu gibi davranmak gerek. Yolun sahibi değiliz ve birilerine fatura kesmeden önce yolun sonunda vereceğimiz hesabı düşünmemiz gerek.

Yolda umut ve korku ile ilerlemek, meydana gelecek bir sorunun hazırlığı içinde bulunmak için çok önemlidir. Kimi insanlar bir musibet ile bir zorlukla karşılaştıklarında yolu kaybeder ve çıkmaza girer.

Yeri gelmişken söylemek gerek diğer

dinler birer yol değil mi. Tabii ki yoldur, zaten inananları da bir yol olarak düşünürler hatta en doğru yol olduklarını düşünürler. Ancak bu yollardan bazıları, içinde doğru yanları barındırsa da dosdoğru yol olmadıkları için sonunda yolcularını çıkmaza ve yanılsa ulaştırır.

Çok da uzatmadan son olarak, yolda kimlerle olduğumuza dikkat edelim. Allah yolda kalmışlarımıza, tekrardan doğru yola girme iradesi versin. Allah kimseyi yol-suz eylemesin. Yolumuzu bulalım diyenlerden değil de dosdoğru yolu bulanlardan eylesin.

Yolcu yolunda gerek selam ve dua ile...

SANAT İSLAM İÇİNDİR

Sanatın sanat için mi yoksa toplum için mi olduğu sorusu Tanzimat'tan beri edebiyat dünyasında tartışılan bir konudur. Bu sorunun sorulmaya başlandığı tarih, Osmanlı'nın yönünü İslam dünyasından Batı'ya doğru çevirdiği tarihlere tekabül eder. Tanzimat Fermanı'nın yayımlanmasıyla beraber Osmanlı'da köklü bir zihniyet değişikliği meydana gelmiştir. Bu değişim domino etkisiyle siyasetten sanata, ekonomiden kültüre kadar geniş bir alanda hissedilmiştir. Toplumsal hayatta önemli bir yere sahip olan edebiyat da bu değişim rüzgarına kapılmış ve ciddi bir dönüşüm yaşamıştır. Sanatın sanat için mi yoksa toplum için mi olduğu sorusu işte bu ciddi dönüşümün bir tezahürüdür. Zira Tanzimat'tan önce bu sorunun cevabı oldukça aşıkardır: Sanat İslam içindir.

751 Talas Savaşıyla Türklerin İslamlaşma süreci başladı. Bu savaşın ardından kimilerine göre Müslüman Arapların (Abbasilerin) hoşgörüsü vesilesiyle kimilerine göre de daha farklı sebepler dolayısıyla Türkler arasında İslamiyet hızlı bir biçimde yayılmaya başladı. Batıda İtil Bulgarları, doğuda ise Karahanlılarla Müslüman Türkler ilk devletlerini kurdular ve akabinde Gazneliler, Selçuklular derken nihayetinde Osmanlılarla İslam dünyasının liderliğini üstlendiler. Bu süreçte edebiyatta da ciddi gelişmeler meydana geldi. İslamiyet'ten önce hamasi destanlar ve lirik koşuklar şeklinde devam eden edebiyat, İslamiyet'ten sonra dinin esaslarını halka tebliğ etme görevini üstlendi. İlk İslami eserlere baktığımızda tamamına yakınının bu amaçla yazıldığına şahit oluyoruz. Piri Türkistan lakabıyla tanınan Hoca Ahmet Yesevi, "hikmet" adını verdiği şiirleriyle bu vazifeyi ifaya çalıştı. Harzemşahlar döneminde yazılan ve müellifi Kerderli Mahmut Bin

Ali olan Nechü'l Feradis, Türk İslam edebiyatının ilk kırk hadisi unvanını taşımaktadır. Yine aynı dönemde Rabguzi tarafından ilk Kısasü'l Enbiya, Harzem Türklerinin bir ozanı olan İslam tarafından ise Arapça bilmeyen Türklere fıkıh bilgisi öğretmek amacıyla Münü'l Mürid adlı eser kaleme alınmıştır.

Güzel sanatlar denince hiç şüphesiz akla ilk olarak edebiyat, edebiyat denince akla ilk olarak şiir gelir. Şiir ekseriyetle güzeli konu edinir ve bundan dolayıdır ki bütün güzellikleri zatında cem eden Allah (cc) ve onun yüce dini İslam, şiirde en çok işlenen konuların başında gelir. Klasik Türk edebiyatı ya da yaygın olarak bilinen ismiyle divan edebiyatında Allah'ın birliğini anlatan tevhitlere, Allah'a yakarışı konu edinen münacatlara, Hz. Peygamber (sav) övgüsüne yer veren naatlara, ibadetlerden uzak olarak gaflet içinde geçen ömre dair duyulan pişmanlığı anlatan tahassürnamelere fazlasıyla yer verilmiş, İslam divan edebiyatının merkezinde yer almıştır. Hatta öyle ki günümüzdeki romanlarının divan edebiyatındaki karşılığı olan mesnevilerde de bu durumu görmek mümkündür. Leyla ile Mecnun mesnevisi buna verilebilecek en güzel örneklerden biridir. Pek çok İslam beldesinde sayısız şair tarafından yazılan ve Osmanlı sahasında en güzel örneği Fuzuli tarafından verilen bu mesnevide Kays isimli bir Arap delikanlısı Leyla isminde bir kıza âşık olur. Sonrasında gerçekleşen pek çok hadise dolayısıyla iki sevgili ayrı düşer. Ayrılığın verdiği tahammülü imkânsız elemelerle Kays; Mecnun (Deli) olur, çöllere düşer. Mesnevinin sonuna doğru Leyla bir yolunu bulup çölde Mecnun'a kavuşur ancak Mecnun Leyla'yı tanıyamaz. Zira Mecnun aşkların en yücesi olan ilahi aşka ermiş, Leyla'dan geçmiştir.

Leyla ile sembolize edilen beşeri aşk, ilahi aşka ulaşmada bir basamak görevi görmüştür. Buradan da anlaşılacağı üzere beşeri aşk işleniyormuş gibi görünen eserde asıl vurgulanmak istenen ilahi aşk (muhabbetullah) olmuştur.

Anladım işi, sanat Allah'ı aramakmış

Marifet bu, gerisi yalnız çelik çomakmış

İnsan ya da insan dışındaki herhangi bir şey amacına uygun olarak işe koşulduğunda değerlenir, aksi durumda ise değerini kaybeder. İnsanın var oluş amacı kulluktur ve kulluğu en iyi ifa edenler olarak peygamberler bu meziyetleriyle mahlukatın en üstünü olmuşlardır. Sanat için de benzer şeyleri söylemek yanlış olmayacaktır. Güzellik ve estetiği esas alan sanat, bütün güzelliklerin kaynağı olan Allah için olunca ancak amacına hizmet etmiş olur. Amacına hizmet eden sanat, sanat eseri ve sanatçı o zaman bir değer ifade edebilir. Edebiyat tarihimiz bunun eşsiz örnekleriyle doludur. Son yüzyıla bakıldığında bile bu hakikat bütün açıklığıyla ortaya çıkacaktır. Mehmet Akif Ersoy, Necip Fazıl Kısakürek, Sezai Karakoç, İsmet Özel... Hepsi de bahsi geçen hakikatin güzel birer örneğidirler. Her ne kadar günümüzde merhum Akif “İstiklal Marşı şairi” olarak bilinse de o bundan çok daha fazlasıdır. Mehmet Akif döneminin “İslam şairi”dir ve bu sıfatla meşhur olmuştur. Öyle ki Mehmet Akif, 1920’de kurulan TBMM’nin kayıt defterinde “İslam Şairi” olarak yazılmış bir kişiliktir. (D. Mehmet Doğan, İslam Şairi, İstiklal Şairi Mehmed Akif, s. 16) Necip Fazıl Kısakürek, Paris yıllarında seküler ve bohem bir hayat sürmüş, kısa bir süre sonra yurda dönmüş, Abdülhakim Arvasi ile yoları kesiştikten sonra İslami bir dönüşüm yaşamıştır. Bu dönüşümden sonra asıl kimliğine kavuşmuş, büyük halk kitlelerinin gönlünde taht kuran, ölümünden sonra tıpkı merhum Akif gibi şiirleri cami kürsülerinden okunan ve rahmetle anılan bir şahsiyet olmuştur. Üstadın “Anladım işi, sanat Allah'ı aramakmış/ Marifet bu, gerisi yalnız çelik çomakmış” mısraları ise “sanat İslam içindir” hakikatinin en veciz şekilde ifade edilışıdır.

“GÜZELLİK VE ESTETİĞİ ESAS ALAN SANAT, BÜTÜN GÜZELLİKLERİN KAYNAĞI OLAN ALLAH İÇİN OLUNCA ANCAK AMACINA HİZMET ETMİŞ OLUR.”

HAYATTAKİ DİYALEKTİK

“Diyalektik” bir düşünme yöntemi olarak ilkçağ felsefesinden beri benimsenmiştir. Genel olarak karşıtlıklardan faydalanarak ya da yola çıkarak belli hikmetler elde etme yöntemi olduğunu söyleyebiliriz. Her ne kadar farklı zaman dilimlerinde farklı anlamlar yüklense de diyalektik yapmak için hayattaki zıtlıklardan yola çıkmak şarttır. Hayattaki zıtlıklar kendisini kötülük ve buhranlar ile temayüz ettirir. Birçoğumuz aslında bilmeyerek de olsa diyalektik yaparız. Çünkü hayattaki zıtlıklar çoğumuzu düşünmeye sevk eder; fakat çok çok az kimse bu düşünme yolunu sonuna kadar sürdürür ve düşüncelerine sadık kalır. Büyük bir insan yığını bu zıtlıkları anlamlı bir zemine taşıyamadan kendisini en yakın “süslü yalana” teslim ediverir.

Zıtlıklar varlığı düşünmek hevesinde olanlar için heyecan verici bir şey, nefesine uymak isteyenler için ise bir korku ve telaş vesilesi olmaktadır. Yaz ve kış mevsimleri biri diğerini anlamamız içindir. Yazın sıcaklığı vasıtasıyla kışın soğukluğuna bir anlam getiririz. Gece, gündüzün nimetlerini bizlere hatırlatır; gündüz de gecenin nimetlerini. “De ki: “Ne dersiniz, eğer Allah gündüzü üzerinizde kıyamet gününe kadar devamlı kılsa, Allah’tan başka size istirahat edeceğiniz geceyi getirebilecek bir tanrı var mı? Hâlâ gerçeği görmeyecek misiniz?” (Kasas/72) diyerek Allah (cc) iki zıtlık üzerinden bizi düşünmeye sevk eder. Hep gündüz olsaydı mesela kaç patron ne kadar saat mesai yaptırırdı? İşçiler dinlenme vakti bulabilirler miydi? Hz. Muhammed (as) kendisine verilen ganimet malını verdikçe sürekli isteyen Hâkim adlı sahabe; “Ey Hâkim! Hırsla istersen bereket olmaz, gönül tokluğu ile istersen bereket olur” diye-

rek “hırsla istemek” ile “gönül tokluğu ile istemek” karşıtlıklarından bir hikmet çıkarmış ve bize öğütlemiştir.

Hayattaki zıtlıkları saymakla bitiremeyiz ve her insan teki bu zıtlıklar ve anlam getiremediğimiz bir yığın çapraşıklıklar ile baş başadır. Aslında bu yönüyle hepimiz

zor bir labirentin önündeyiz. İnsanların aynı ülkede yaşayıp çok farklı siyasi ve düşünsel kamplara ayrılmaları da bu zıtlıkların zorluğu karşısında bir mazeret arama çabasından başka bir şey değildir. Mazeret dedim çünkü bu zıtlıklara diyalektik yolla bir mana getirerek belli bir tarike girmiş değil çoğu insan. Bir panik halinden kurtulma çabası ile gerçekleşmiş bir atılım bu. Herkes kendi mensubu olduğu parti hakkında ya da cemaat hakkında haklı bir sataşmaya maruz kaldığı zaman hemen bir mahcubiyet haline bürünüyor. Yapılan savunma da genellikle şu minvalde: “Başka hangi yola girelim o zaman?” ya da “O zaman şu partiye mi oy verelim?” Peki bizlerin Müslümanlar olarak bu mahcubiyetler ve zorlamalar altında kalarak ezik bir hal ile kendimizi avutmaktan başka çaremiz yok mu? Ya da daha doğru bir ifade ile sahiplenebileceğimiz ve her hak düşmanının kafasına geçirebileceğimiz, ezilmeden her sataşmaya cevap verebileceğimiz sağlam bir yol tutturabilir miyiz? Tutturmalı mıyız? Bu soruya “Evet tutturmalıyız” diyecek olursak bütün meseleleri halletmiş, bütün bu zıtlıkları uzlaştırmış ve bir “tüm”e varmış olduğumuzu da söylemiş oluruz ki bu imkânsızdır. Çünkü en başta da bahsettiğim gibi hayat zor ve karmaşıktır. Her şeyi anlama ve kavrama şansımız yok; fakat bu böyle bir çaba içerisinde olmayacağımız anlamına gelmez. İşte yapılabilecek yani

yapma gücümüz olan şey bu zıtlıkları mümkün olduğunca uzlaştırma, anlamlandırma ve bir bütüne ulaştırma yolunda olmaktadır. Bu temayül Hegel'in diyalektiği ile aynı çabadır. O da böyle bir bütüne asla varılamayacağını ve ancak bu yolda olarak belli hikmetlere erişebileceğimizi söylemiştir. Allah (cc)'ın Kuran'da sık sık bir **"yol"** kavramından bahsettiğini biliyoruz. **"Ni-met verilenlerin yolu", "yollarımıza iletiriz", "yoldan çıkmışlar"** gibi birçok örneği sayabiliriz. Bu uzlaştırma atılımı akıl ve vicdan sahibi insanlar için sonu hidayet ile bitmesi gereken bir şeydir. Aslında hidayet makamı bu yola yani diyalektik yola giren her insan için ucu görünen bir şey olmasına rağmen pek az kimseye hidayet makamı nasip olmuştur. **"Kim Allah yolunda mal harcar, Allah'a itaatsizlikten sakınır ve doğruluğu tasdik ederse, biz ona kolay yol için imkân sağlayacağız. Ve kim cimrilik yapar, kendisini Allah'tan müstağni görür ve en güzel olanı yalanlarsa, onu da en zor yola sürükleriz (Leyl suresi/5-10)"** Neden Allah (cc) bir **"kolay yol"** ve **"zor yol"** ikilemine vurgu yapar? Aslında bu da bir diyalektiktir. Kolay yolun kolaylığını anlayabilmemiz için zor yolların bizi nasıl mahvedebileceğini görmemiz ve yaşamamız gerekir. Ayetten de anlaşılacağı üzere kolay yola ileten de Allah (cc)'tır. Musa (as) kavmiyle Firavundan kaçarken karşılarında deniz çıktığında İsrailoğulları **"Şimdi yandık"** dediklerinde Hz. Musa **"Rabbim mutlaka bir yol gösterecektir"** dedi ve kimsenin aklına gelmeyen şey oldu. Denizden açılan bir yoldan yani kolay bir yoldan geçtiler. Aynı yol firavun ve askeri için son yol oldu.

Siyasi ve ideolojik kamplaşmaların dışında da birçok zıtlıkla cebelleşir insanoğlu. Özellikle rızık konusunda. İnsanların meşgaleleri ile ilgili çok farklı durumlarına şahit oluruz. Hayıflanmalar, övünmeler, hedefler, çok sayıda 'keşke'ler. **"Şu aksilik çıkmasaydı kesin şimdi şöyle para kazanmıştım"** ya da **"Şimdiki aklım olsaydı şöyle olurdu"** benzeri lafları çokça duyarız. Kendi iş başarısını öven ve geldiği pozisyonu bir **"alçak gönüllülük"** gölgesinde yüceltenlerin sayısı da çoktur. Peki, işin aslı nedir? Hepimizin hayat karşısında zorlu bir labirent önünde olduğumuz gerçeğini kabul edecek olursak sahip olduğumuz şeyleri nasıl açıklayacağız? Çok üstün yetenekli olmamız ile mi? Yoksa çok şanslı olmamızla mı? Allah (cc)'ın Peygamberi-

ne Bedir savaşında **"O oku sen atmadın Allah attı"** demesi olayları ne kadar kendimize mal edip edemeyeceğimiz konusunda kati bir sınır çiziyor. Olayın hikmetine erebilmek için öncelikle kendi hayatımıza bakalım. En ufak bir işimizin bile gerçekleşip nihayete ermesi için kaç tane ihtimalin bizim lehimize sonuçlanarak vuku bulduğuna bakalım. Bir yerden bir yere gitmek istediğinizde bile araca, elektriğe, mazota vs. ihtiyacınız var. Sadece sizin değil, görüştüğünüz kişilerin de aynı şeylere ihtiyacı var. Büyük bir işe girerken bu ihtimallerin sayısını düşünelim. İhtimallerden birisi aksi gitse iflasın eşiğine gelebiliyorsunuz. Ani bir kanun değişikliği, kritik bir ürünün fiyatındaki anormal değişiklik, dolar kurundaki oynaklık gibi aksiliklerin kaç firmayı batırdığını tahmin edemiyorum. Bir iş adamı başarılı olduğu durumlarda **"benim ileri görüşlülüğüm"** derken işler aksi gittiğinde **"hayat şartları"** dediğinde ne kadar sahici konuşmuş oluyor? Neden başına gelen olumsuzlukları def edemiyor? Neden **"gücüm yetmedi"** diyemiyor? Dolayısıyla biz insanlar olarak hepimiz bizim dışımızdaki bir rızık deryasına bağlı ve bağımlı olduğumuzu ve bu yönüyle hepimizin aciz olduğunu itiraf etmek zorundayız. Aslında anlamalıyız ki bizim sahip olduğumuzdan öte bize verilen bir dünya var. Allah (cc)'ın sıfatlarından birisinin **"Rahim"** olduğunu ve bunun ana rahmi ile aynı kökten geldiğini hatırlayalım. Doğduğumuz zaman ana rahmin-den ayrılıyor; fakat dünya rahmine bağlandığımızı ancak bir düşünüş bize hatırlatacak.

“
HEPİMİZİN HAYAT
KARŞISINDA ZORLU
BİR LABİRENT ÖNÜNDE
OLDUĞUMUZ GERÇEĞİNİ
KABUL EDECEK OLURSAK
SAHİP OLDUĞUMUZ
ŞEYLERİ NASIL
AÇIKLAYACAĞIZ?
”

— ÜMMETİN İKİ HASTALIĞI — SEKÜLERİZM VE TEMBELLİK

İnsan niçin yaratılmıştı ve o ne yapıyordu? Ulaşması gereken hedefi neydi ve o neyin peşindeydi? Sözde mi kalmalıydı bir şeyler yoksa fiillere mi aktarılmalıydı? İşte bu noktalarda insan aldanıyordu. Nefsine ve şeytana yenik düşüyordu. Dininin emrettiği hükümlere iman ettiğini söylüyordu ama onların daha neler olduğunu bile bilmiyordu. İşte Müslümanların yanılgıları burada başlıyordu. İman ettiğini söylüyorlardı ama neye iman ettiklerini ve niçin iman ettiklerini bilmiyorlardı. Bunun doğal sonucu olarak gerçek İslam'ı yaşayamıyorlardı.

Boşlukların Müslümanı oluyorlardı. Allah'ın Kitabı'ndan uzak **“benim kalbim temiz Müslümanlığı”**nı yaşıyorlardı. Uzaktılar, neden bilmiyorum ama çok uzaktılar Kitaptan ve Sünnetten. Boş eğlencelerden hoşlanan nefisleri bir sayfa olsun Kur'an-ı Kerim okumaktan acizdi. İnsanın nefesine hoş gelen eğlence mekanları hiç boşalmıyordu ama nedense hiç tam dolmuyordu camiler.

Ne oluyordu bu ümmete, neyi bekliyorlardı? Kur'an-ı Kerim zaten önlerinde değil miydi? Hafız oluyorlardı ama bir sorun vardı anlamını bir kez olsun okumuyorlardı. Yüreklere bihaberdi Kur'an'dan ama hafızalarında tamamı vardı. Kur'an-ı Kerim insanın hayatında hayatlaşmak için gönderilmemiş miydi? Sahabeler Kur'an-ı Kerim'den bir pasaj ellerine geçtiğinde onu ezberleyip, anlayıp ondan

sonra hayatına aktardıktan sonra diğer bir pasajı almıyorlar mıydı?

İşte bizim farkımız hep tembellik ve kolayca kaçmaktı. Sadece sese indirgemistik Kur'an'-ı Kerim'i. Sanki zekâ oyunu oynar gibiydik ama kimi kandıracaktık? Yanıldığımız nokta Sahabe Efendilerimiz de Arapçasından okuyordu ama onlar Arap olduğu için anlıyorlardı. Bizler ise anlamak için mealini ve tefsirini de okumak zorundaydık. Diğer bir kaynağımız olan hadisleri de okumak ve anlamak zorundaydık asıl kitabımızı daha iyi anlamak için. 'Bana göre bu hadis yok deyip' inkâr yolunu seçenler ise yüreklerimizi dağlıyor.

Sorun neydi, Müslümanlar kimlik krizi mi geçiriyorlardı? Yoksa iman problemleri vardı da bilmiyorlar mıydı? Gelişen teknoloji her türlü uyuşturmaya hazırda zaten beyinlerini ve onlarda kapılıyorlardı bu rüzgâra. Vakit ölüyor ve öldürülüyordu teknoloji aletlerinin başında. Sınırsız bir şekilde online oyun ve online bahis tutkusu yaygınlaşıyordu. Aile kavramının temeli bu bağımlılık yapan oyunlar, sosyal medya tutkusu ve sanal bahisler yüzünden sarsılıyordu. Bu sosyal mecraları ve oyunları yönetenler de hissiz ve dinsiz bir nesil yetiştirme hedeflerine ulaşıyorlardı. Duygusuz robot tarzı yönetilebilir bağımlı bir insan modeli onlar için bulunmaz bir nimetti.

İnsanların marka tutkusu, etiket hastalığı yüzünden yediği, içtiği ve giydiği her şeyi

kapitalizm belirliyordu. Sırf beğenilme arzusu onları doğal yaşamın dışında sosyal medyanın esiri sürekli başkalarının kendi hakkında ne düşündüğünü, kaç beğeni atacağını düşünen gerçek olmayan bir alemde esir ediyordu. Amaç zaten beyinleri uyuşturmaktı ve başarılı olunuyordu bu mecralarla. Müslüman bir nesil bu şekilde değişime ve dönüşüme uğruyordu.

Yazdıklarımın hepsinin doğal sonucu olarak bir dine aidiyet duygusu ortadan kalkıyor ve sonunda sürekli istekleriyle biten kendini tanımlamayı marifet sanmaya başlıyorlardı. Toplumda kendini farklı gösterme çabası, arkadaşlarının yanında sırf kendini ispatlamak için değişik düşünceleri ifade etme ve değişik alışkanlıkları normal kabul etme sıradanlaşıyordu.

Kısacası lüksten ve her türlü sistemin tuzaklarından uzak, yaptıklarımızı bilinçli bir şekilde yapan, hayatında uyguladığını öğreten, dinini eksiksiz yaşamaya çalışan, sosyal medyada ve sanal oyunlarda hayatının çoğunu bir hiç uğruna tüketmeyen bireyler olmalıyız. Hesap günü geldiğinde 'Boş vaktini nerede tükettin?' sorusunun muhatabı olduğumuzda pişman olacağımız cevaplar vermeyen Müslümanlar olabilmeliyiz.

Son olarak yazı bitmeden dünyevileşmeye karşı Kutlu Nebi (s.a.s)'in hadislerini ve tabiîn neslinden Hasan Basri Hazretlerinin, Sahabe Efendilerimizin dünya yaşantısını anlattığı sözlerine göz atıp yazıya son verelim.

Rasûlullah (s.a.s) şöyle buyurdu: **"-Hepiniz cennete gitmeyi ister misiniz? diye sordu.**

-Evet, ya Rasûlullah! diye cevap verdiler. Rasûlullah (s.a.s):

-Öyleyse dünyalık arzu ve isteklerinizi azaltın. Ecellerinizi gözünüzün önüne dikin. Ve Allah'tan gerektiği gibi hayâ edin buyurdu. Sahabeler:

-Ey Allah'ın Rasûlü! Biz Allahtan hayâ ediyoruz, dediler. Rasûlullah (s.a.s):

-Allah'tan hayâ etmek bu şekilde değildir. Allahtan hayâ etmek; kabirleri ve çürümeyi unutmamanız, karnı ve onun içine aldıkları-

nı (mide ve cinsel organ), başı ve onun içine aldıklarını (göz, kulak ve dil) muhafaza etmenizdir. Kim ahiret nimetini isterse, dünya süsünü terk eder. İşte o zaman kul gerektiği gibi Allahtan hayâ etmiş olur ve Aziz ve Celil olan Allah'ın dostluğuna kavuşur, buyurdu." (1)

Rasûlullah (s.a.s) şöyle buyurdu:

"Lezzetleri kesen ölümü çokça hatırlayınız." (2)

Tabiîn'den Hasan Basri Hazretleri, Rasûlullah (s.a.s)'in ashabını kastederek şöyle dedi:

"Vallahi öyle topluluklara ulaştım ve içlerinden bazıları ile arkadaşlık yaptım ki onlar karşılaştıkları bir dünyalık maldan dolayı sevinmez, kaçırdıkları bir dünyalıktan dolayı da üzülmezlerdi. Dünya onların gözünde şu topraktan daha basitti. Onlardan birisi elli sene yaşar, gereksiz yere ne bir elbise diktirir, ne altına bir yatak alır ne de özel olarak ailesine bir yemek yapmasını emrederdi. Gecenin bir bölümünde namaza durur, boyunlarını büker ve göz yaşlarını akıtarak kurtuluşları için Rablerine yalvarırlardı. Bir iyilik yaptıklarında şükreder ve kabul edilmesi için Allah'a dua ederlerdi. Bir kötülük yaptıklarında ise hüzenlenir ve Allah'tan bağışlanma dilerlerdi. Vallahi onlar günahlardan sadece Allah'ın bağışlaması ile kurtulabileceklerine inanırlardı. Size gelince; ömrünüz kısa, ameliniz azdır. Ölüm her zaman ensenizde ve önünüzde azap vardır. Öyleyse gece gündüz Allah'tan bağışlanma dileyin." (3)

Belki böyle bir yaşantı şu an için imkânsız görünebilir ama lüzumsuz olarak yapılan harcamalardan vazgeçebildiğimizde, gereksiz yere harcanan boş vakitleri daha kaliteli geçirebildiğimizde, İslam yolunda bir şeyler yapıp bir şeylerden vazgeçebildiğimizde, zühd, îsâr, ihlas ve takva gibi kavramları içselleştirdiğimizde öyle olmadığını göreceğiz.

Kaynaklar:
1. Tirmizi 2458.
2. İbni Mace / Kitabu'z- Zühd 4258.
3. Kitabu'z Zühd / Ahmet bin Hanbel 1648.

SORUN NEYDİ, MÜSLÜMANLAR KİMLİK KRİZİ Mİ GEÇİRİYORLARDI? YOKSA İMAN PROBLEMLERİ VARDI DA BİLMİYORLAR MIYDI?

“Allah’ın ayetlerine karşılık az bir değeri (dünya malını ve nefsanî istekleri) satın aldılar da (insanları) O’nun yolundan alıkoydular. Gerçekten onların yapmakta oldukları şeyler ne kötüdür!” (Tevbe-9)

Yıllar önce daha küçücük bir çocukken öğrenmiştim bu ayetin ne anlatmak istediğini. O zamanlar tam kavrayamasam da beynimde yer etmişti. İstiklal savaşı gazisi rahmetli Ahmet dedem 60’lı yılların alimlerinden. Elinden Kur’an-ı Kerim hiç düşmezdi. Osmanlıca yazılan Mızraklı ilmihali her mecliste okur, orada bulunan hazırûna Osmanlıca’yı Türkçeye çevirerek sohbetler ederdi. Beyaz sakallı, nur yüzlü 90 yaşlarında ufak tefek biriydi. Ünü ilçemizin her köşesine yayılmış olup, hasta olanlar, evlatlarına hayırlı kapılar açılmasını isteyenler, hacetlerinin giderilmesi için dua isteyenler kapımızı aşındırırdı. Her geleni boş çevirmez mutlaka onlara Kuran ayetlerinden okur dualar ederdi. Gelenlerde eli kolu boş gelmez, gelirken ya mevsimine göre meyveler, yoğurtlar, renk renk el yüz havluları getirirlerdi.

Lakin dedem hediyelerin hiçbirini kabul etmez geri çevirir, hele de para teklif edenlere müthiş kızarak hiddetlenir “Ben ilmimi asla paraya pula, dünya nimetlerine değişmem. Bana hediye edeceğiniz dualarınızdır”

derdi. Ben çocuk aklımla gelen hediyelerin geri gönderilmesine üzülür,

“Dede hediye getirmişler niçin kabul etmiyorsun” diye sorardım. Rahmetli dedem

de bu ayeti okur “Menfaat karşılığı okunan ilim ilim olmaktan çıkar kızım” derdi.

Rahmetli dedemin İslam’ı yaşarkenki hassas davranışı ile bazı kendilerini alim diye tanıtan zatların yaşadıkları hayatlar kıyaslandığında dinin ne kadar istismar edildiğini üzülerken görüyoruz. Peygamberimiz Hz.

Muhammed Mustafa (sav) İslam’ı yaymak için çektiği sıkıntıları hepimiz bilirken, günümüzün alimleri (istisnalar kaideyi bozmaz) dini kullanarak elde ettikleri nüfuzla hayatlarını refah içerisinde geçiriyorlar. Bu çeşit insanlar dine hizmet ediyorum derken, dine zarar verdiklerinin, dini istismar ettiklerinin farkında bile değiller. Bir hadisi şerifte Resulullah Efen-

CENABI HAKKIN RIZASINI TAHSİLDEN BAŞKA NİYETLE YAPILAN HER İŞ DİNİ HİZMET DE OLSA RİYADIR, DİNİ İSTİSMARDIR.

DÖNEMİN DİNİ GEÇİM DİNİ!

dimiz şöyle buyurmaktadır. “Allahü Teâlâ Âdem Aleyhisselam’a bin çeşit sanat öğretip buyurdu ki: Çocukların ve neslin, bu sanatlardan biri ile rızkını talep etsin, sakın ola ki dini geçim aracı yapmasın. Dini kullanarak dünyayı talep edenlere yazıklar olsun. (Hâkim)

Günümüzde ekranlarda dini anlatarak para kazanan, hocalar, alimler, din adına terlikten tutunda seccadeler, kıyafetler, kuru gıdalar pazarlayanları da anmadan geçmeyelim.

Cenabı Hakkın rızasını tahsilden başka niyetle yapılan her iş dini hizmet de olsa riyadır, dini istismardır. Kuran-ı Kerim’e, şeriata, Resulullah Efendimizin sünnetlerine ve müminlere karşı Allah’ın rızasını düşünmeden yapılan istismarlardır.

Dini istismar etmenin çok çeşitli yolları vardır. Kısaca söyleyecek olursak; şahsi çıkar, siyasi menfaat veya nüfuz sağlamak için dini veya şeriati alet etmeye din istismarı denildiğini hepimiz biliyoruz. Her devirde olduğu gibi günümüzde de bazıları koltuk kapmak için, kimileri alkış toplamak için maalesef dini istismar edebilmektedir.

Yakın dönemde yaşadığımız olaylardan da gördüğümüz üzere kimileri de dine hizmet ediyorum diyerek hem dini hem de bulunduğu mevkii din adına istismar etmişlerdir. Dine hizmet kisvesi altında örgütlenip devletin en üst makamlarını ele geçirerek vatana ihanet edip ülkeyi bölme parçalama planları yapanları bu millet asla unutmayacaktır.

Âlemlerin efendisi peygamberimiz (sav) bir hadisi şerifinde şöyle buyurur: **“Ahir zamanda dünya menfaati için dini alet eden riyakârlar çıkar. Sözleri baldan tatlıdır. Bunlar kuzu postuna bürünmüş birer kurttur.”** (Tirmizi)

Dinimiz Allah’ın (cc) dinini şahsi çıkar ve menfaat için kullanmayı yasaklar. Hiçbir suretle dini istismar etmeyi uygun görmez...

Yazımızın başlığına **“Dönemin geçim dini dedik ya!”** İşte geçim dinine birkaç örnek de şunlar: Bazı hocalarımızın yıllardır Ramazan ayında ücret mukabilinde okudukları mukabeleler, mevlitler, cenazeyi defnettikten sonra ceplerine sıkıştırılan harçlıklar. Hatta ücreti beğenmeyip yapılan pazarlıklar... Bunlar biz

Müslümanların canını ne kadar da acı-tıyor.

Hatıramda kalan yaşanmış bir anekdotla yazımı bitireyim. Bir kardeşimizden dinlemiştim. Küçük bir çocukken ailemle kabristan ziyareti yapıyorduk. Elinde Yasin cüzü bulunan bir adam yanımıza yaklaştı, kabristanda yatan mevtanıza Yasin bağışlamak ister misiniz diye sordu. Babam da evet, olur dedi. Adam kabristanın ayakucuna oturdu, yarım yamalak Yasin suresini okudu bitirdikten sonra ayağa kalktı, Allah kabul etsin dedikten sonra avucunu açtı belli ki para bekliyordu. Geçmiş gün babam cebinden bir miktar para çıkarttı adamın avucuna bıraktı. Adam bir babama baktı birde avucunda bulunan paraya hiddetle şöyle dedi **“Efendi, efendi Allah (cc) Kur’an’da ayetlerimi ucuza satmayın buyuruyor.”** Babam çok şaşırmıştı bunun üzerine ilave biraz daha para vermişti. Çocuk aklımla bu ayetle ilgili hep şu soruların cevabını merak etmişimdir: Acaba Yasin’in fiyatı en son kaç lira olur? Adama Yasin için verdiğimiz ilave para yeterli gelmiş midir? Peki diğer surelerin fiyatı acaba kaç liradır?

Ta ki Rabbim bana İmam Hatip Lisesini ve İlahiyatı okumayı nasip edene kadar. Yasin okuyan adamın yıllar önce bizden para almak için okuduğu **“...ayetlerimi az bir bedel karşılığında satmayın”** (Maide 44) ayetinin aslında adamın söylediğinin tam tersi için nazil olduğunu ayetin tamamını okuduğumda idrak etmiştim.

“Ayetlerimi az bir karşılık ile satmayın” mealindeki ifade Allah’ın yüce ve kutsal kitabını ve dinini kişisel ve maddi çıkarlar için kullanıp yanlış yorumlayanlara, haramları helal, helalleri haram göstermeye kalkışanlara kesin bir uyarı mahiyetindedir.

SELAM VE DUA İLE

DÖRT MAYMUNU OYNUYORUZ

Suçlu kim?

Bu gidiş nereye?

Görmedim!

Duymadım!

Bilmiyorum!

Umrunda değil!

Hız. Adem'den bu yana çeşitli imtihanlar, yokluklar, acılar, yaşandı ve hala yaşanmaktadır.

Her ailede maddi krizler yaşandığı gibi, her devlette de maddi krizler ve çıkmazlar yaşandı ve yaşanacaktır.

Her dönemin ayrı çözüm arayanları ve çözüm yolları vardır. Aslında tarihe bakınca, gerçekten tarihin tekerrür ettiğini görebiliriz.

Kur'an-ı Kerim'in Yusuf suresinde gördüğümüz üzere, Yusuf (as) ileride yaşanacak bir kıtlık sorununa karşı alınacak tedbirle-

ri belirlemiş ve hem halk hem de ülkenin yönetimindeki kral ve diğer ileri gelenler bu tedbirlere uymuş böylece yönetenler ve yönetilenler zor zamanlarda sıkıntılara birlikte göğüs germiş, bolluk ve berekete beraber ortak olmuşlardır.

Hülasa, Allah'ın takdiri, Hz. Yusuf Peygamberin bilgi ve hikmeti, kral ve emrindekilerin halkın selametini düşünmesi ve halkın da üstüne düşen sabretme ve şükretme görevini yerine getirmesiyle Allah belli bir dönem onların rızkını daraltıp sonra tekrar bolluğa çıkarmıştır.

Yani baştan aşağı bir düzenle herkes üstüne düşeni yapma gayretine girmiştir.

Kral ve kralın emrinde olanlar halka **“Şükredin, sabredin, geçecek bugünlükler”** deyip de sefa sürmemiştir.

Yokluk çekilmiştir, lüksler azaltılmıştır, varlıkta yokluk yaşanmamıştır. Gerçekten yokluk yaşanmış ve o dönem hep birlikte atlatılmıştır.

Şu dönemler de özellikle son 2 senedir korona muhabbeti ve kuralları nedeniyle hayatla bir parça olan bağımız da zarar gördü. Halk kutu gibi evler de kalarak ruh sağlığını bozdu, bununla beraber zaten yeterince manevi sıkıntı ve bunalımlarımız vardı, üstüne bir de maddi sorunlar eklendi. Asgari ücret en az beş senedir bir aile geçimini tamamen sağlayabilecek düzeyde değil o yüzden çoğu kadın mecburen çalışmak zorunda kalıyor. En fakir olan bile elinde bir geliri olmamasına rağmen kredi kartı kullanıyor. Birçoğu borçlu ölme olasılığını bildiği halde yine de genel ihtiyaçlarını karşılamak için bankaya bel bağlıyor...

Birçok aile tanıyorum mutfak masrafını kredi kartıyla ancak yapabilen... Manevi sıkıntılarla beraber maddi bunalımlar sonu-

cu kendine veya sevdiklerine zarar veren birçok aile...

Şimdi soruyorum suçlu kim?

Geçmişle övünen, şimdi ve gelecek için bir arpa yol gitmeyen, gidemeyen, birçok değişik dönemleri görüp yaşadığı için korkan aynı şeylere tekrar şahit olmamak için sus-pus olan insanlar olmuşuz.

Özümüzü terk eden, bizi biz yapan özelliklerimizi unutan, ahiret kavramını dünya hayatından silen, arsızlığı özgürlük sanan, çalmayı takdir eden, her türlü çıkar yollarını mubah sayan, Allah'a küsen, Allah'la kavga eden, hayat vereni hayat dışına atmaya çalışan içi boş havada uçan poşetler gibi olmuşuz.

Şimdi soruyorum suçlu kim?

Yokluk döneminde şükretmeli.

Varlık döneminde yine şükretmeli

Varlık içinde yokluk yaşıyorsa düşünmeli!

Bu gidiş nereye!

“Andolsun ki biz de firavuna uyanları, ders alsınlar diye kuraklık yılları ve ürün kıtlığı ile cezalandırdık.” (Araf Suresi 130. ayet)

Allah Teala Nahl Suresi'nde şöyle bir şehri örnek veriyor:

Bu şehir güvenli ve huzurluydu.

Her yerden oraya bol rızık geliyordu.

Derken ahalisi Allah'ın nimetlerine nankörlük etti.

Allah da onlara yapıp ettikleri yüzünden genel bir açlık ve korku felaketini tattırdı.

“Bir topluluk kendi durumunu düzeltmedikçe Allah da o topluluğun durumunu düzeltmez.” (Rad Suresi 11. ayet)

YANI BAŞTAN AŞAĞI BİR DÜZENLE HERKES ÜSTÜNE DÜŞENİ YAPMA GAYRETİNE GİRMİŞTİR.

MEHMET GÜNEY
İLE SÖYLEŞİ **DİN,
ALTERNATİFİ VE
YEDEĞİ OLMAYAN
BİR DEĞERDİR**

“

**MARJİNAL YOLLARA
SAPMAK, BAZI
YALDIZLI SÖZLERİN
VE İTİRAZLARIN
PEŞİNE DÜŞMEK, BİR
TÜR SÜRÜYE KURT
DAVET ETMEKLE EŞ
DEĞERDİR.**

Dinin geçmişte ve günümüzde toplumların değişimi üzerinde olumlu olduğu kadar olumsuz sonuçlarına da şahit oluyoruz. Bu çerçevede dini nasıl doğru anlamalıyız?

Din, sahibi Allah olan bir değerdir. Biz ise Ekber olan Allah'ın kulları olarak dine muhatabız. İslam, akıl baliğ olan herkesin muhatap olması gereken bir dindir ve Hristiyanlık'ta olan ruhbanlık sınıfı İslam'da bulunmamaktadır. Necip Fazıl'ın bize öğrettiği şekliyle: *“İslam'da din adamı veya din adamlığı diye bir kavram olamaz. Akıl baliğ olan herkes bu dinin adamıdır.”* Burada doğru bir din algısı oluşturmamız. Yani itikat ve iman ile başlayarak düşünce ve ibadetle geliştirilecek şekilde formüle etmeliyiz.

Bu konuda sahih niyeti bozarsak din aynı zamanda istismara da açık bir değer olarak karşımıza çıkar. Yani burada tarihteki sahte peygamberler, Mehdiler, FETÖ vesaireyi de değerlendirirsek niyeti bozuk olan fert ve toplumların bunu nasıl istismar ettiklerini görürüz. Bilhassa dinin siyasallaşmasıyla Yahudiliğin, Hristiyanlığın ve İslam'ın yani semavî dinlerin istismar edildiğinin örneklerini biliyoruz. Siyonistleşen Yahudiliğin Filistin'de nasıl bir kepa-zelik oluşturduğu ortadadır. Aynı şekilde Haçlı Seferleriyle Hristiyanlığın nasıl bir sı-

kıntı oluşturduğu, yağma ve yıkımlara sebep olduğu gerçeği de malumunuz. İslam'ın da maalesef, Selefilik ve Sûfilik gibi farklı yanlış anlama ve uygulamalarla birlikte mecrasından uzaklaştırılması ile istismar edilen dinin topluma nasıl bir sıkıntı oluşturduğunu görüyoruz.

Tarihte de dinin dinle savaşı söz konusu olmuştur. Ancak son dönemlerde emperyal güçler, **“İslam'ın İslam'la savaşı, İslamofobi, terör ve İslami Terör”** gibi kavramları gündeme getirmektedir. Böyle bir dönemde muktedir ve mutedil bir din dili ve bunun stratejiye dönüştürülmesi sadece bizim değil, herkesin ihtiyacı olan bir konudur. İslam'ın İslam'la savaşı, İslamofobi gibi kavramları türettiklerinde konu mankenlerini de bulmaları hiç de uzun sürmüyor. Dini cemaatlerin dindarlıkla sınavı, bu ülke ve dünyanın değişik yerlerinde bazı toplulukların ibadet ve taatinde düzgün görünürken siyasi tercihlerinde veya global bağlantılarındaki yanlışlıklarına şahit olmamızdır.

Peki dinin bu şekilde yanlış anlaşılmasından ve bize bakan yönü ile Müslümanın Müslümanla çatışmasının arka planında yatan şey nedir ve burada bize düşen nedir?

Müslümanın Müslümanla çatışması sizin de bileceğiniz gibi bugünün meselesi değil. Meselenin temelinde insani zaafıların yanı sıra, başka siyasal, tarihsel etkenlerin olduğu tarih kitaplarımızda zikredilen hususlardır. Bu tecrübelerin ışığında bugüne baktığımızda ise İslam dünyasındaki kargaşaya sebep olarak, yukarıda zikrettiğimiz insani zaafıların tetikleyen güç odaklarının manipülasyonlarını daha net bir şekilde görebiliyoruz. 'Taziya kaç tavşana tut' politikasının aktörü olarak marjinal grupların değişik metotlarla kışkırtıldığını görmek için uzman olmak da gerekmiyor. Halkı

Müslüman ülkelerin -en yakın örnek olarak güney komşumuz Suriye'de- başındaki kukla diktatörlerin zulmünden bunalmış kitlelerin yağmurdan kaçarken doluya tutulduğunu birlikte üzülmekle seyrederiz.

Bize düşen nedir bahsine gelince, İslam düşüncesinin ana güzergâhı olan Ehl-i Sünnet düşüncesinden sapmadan yol almak birinci ve temel vazifemizdir. Tarih boyunca bu ana damarın yol göstericiliğini görmek mümkündür. Marjinal yollara sapmak, bazı yaldızlı sözlerin ve itirazların peşine düşmek, bir tür sürüye kurt davet etmekle eş değerdir. Bu çerçevede altını çizdiğimiz prensip, beslenme kaynaklarımıza azami dikkat göstermek olacaktır.

Dinin doğru anlaşılması ve bunun hayata yansımaları ile ilgili sizin yaşadıklarınız üzerinden, ülkemize olumlu katkıları anlatır mısınız?

Batı kendi içerisinde bilhassa Rönesans'la birlikte Hristiyanlık ve kilise ile yüzleşmiş ve bu yüzleşmenin neticesinde dini dışlamış sonrasında da ateizme kapı açılmıştır. Daha sonra da onun yansımaları (deizm gibi) türemiştir. Doğru yorumdan yoksun bu gibi durumlar bizi de etkiliyor. Mesela matbaa ülkemize iki yüz yıl sonra gelebiliyor.

Din doğru yorumlandığı zaman siyasete de olumlu anlamda etki ediyor. Mesela, ülkemizde Milli Görüş, Asya ve Orta Doğu'daki İslami hareketlere ekonomiyi de dâhil ettiği

için yani Erbakan Hoca'nın fabrika kuran fabrikası, İslam Ülkeleri Ekonomi Birliği ile birlikte diğer kurumlarla bir araya gelip orada tüzük oluşturmada etki etmesi ile fark oluşturmıştır. Bir de yaşanmışlık olarak içerisinden çıktığımız bir camia olan İskenderpaşa'da Necip Fazıl ile Abdülhakim Arvasi arasındaki ilişkinin bir benzerini, Erzurumlu felsefeci Nurettin Topçu ile Abdulaziz Bekkine'de görürüz. Mütefekkir Nurettin Topçu Bekkine'ye intisap ederek terbiye edilmiş, düşünce dünyasına yeni bir yön vermiştir. Bu maneviyat merkezleri aynı zamanda Türkiye'deki İslami düşüncenin oluşmasında etkili olmuş; Necip Fazıl'ları, Nurettin Topçu'ları, Cemil Meriç'leri, Sezai Karakoç'ları, Maver'a'nın Yedi Güzel Adam'ı arasından, tekmeden bir düşünce adamı da çıkarmıştır.

Erbakan Hoca'nın yine orada Mehmet Zahit Kotku Efendi ile güzel bir fotoğrafı var. Almanya'da Almanlar ile Gümüş Motor'un patent hakkının alınması anlaşmasında, aynı masada; ortada Mehmet Zahit Kotku Efendi, sağ tarafında Erbakan Hoca, sol tarafında da Sabahattin Zaim'i görüyoruz. Türkiye'nin bir toplu iğne dahi üretmediği dönemde benzinli motorun yapılması bu çabanın bir ürünüdür. Yine hakeza Milli Görüş adı altında Siyasal İslam'ın başlaması, Devlet Planlama Teşkilatı'nda inanılmaz bürokrasinin şuculuğa buculuğa dönüşmeden oradan bir şeylerin geliştirilmesi gibi, bunların hepsi doğru algı ve etkiye güzel birer örnektir.

Bugünün insanına hitap edecek, muktedir ve mutedil din dilinin ihtiyaç olduğunu söylüyorsunuz bunu biraz açar mısınız?

İmamların ve vaizlerin camilerdeki hitap şekillerine bakıyorum ve maalesef muktedir ve mutedil bir din dilinin olmadığını görüyorum. Televizyon ve radyolardaki dini programlar yapan hocaların dili, mesajları, sorulanlar, cevaplamalar; bütün bunlarda maalesef kolayca giden bir üslubumuz, öteki-leştiren bir dilimiz var. İsimize gelmediğinde kâfir, müşrik, münafık falan deyip dinsiz bir grubu belki kendimiz üretiyoruz. Acaba de-ist bir gençliği kendi elimizle yetiştirmiş olmuyor muyuz? Her şeye rağmen hala saygın, muktedir ve mutedil bir zihin olgunlaştırabilirsek bunun dilini de oluşturabiliriz.

Din, alternatifi ve yedeği olmayan bir değerdir. O zaman son olarak suyun kaynaktaki hali diye yine merhum Mehmet Efendi'nin vesilesiyle İslam'a giren bir Ermeni ayakkabı ustasının misalini hatırlayalım. Bu ayakkabı ustası o dönemde Türkiye'deki en nitelikli ayakkabı ustasıydı. İslam'a giriyor ve diyor ki: **"Efendim ben geçmişle ilgili hiçbir şey taşımak istemiyorum, inancımı değiştirdim, benim adım da değiştirin lütfen. İsmimi Zahit olarak değiştirelim, sizin isminizi taşıyayım."** Ertesi gün Ermeni papazların tamamı: **"Sen niteliksiz mal üreten, sözünde durmayan adamların dinine mi girdin?"** diye onu tahkir ediyor. Fakat kendisi çok nefis bir cevap olarak: **"Suyun kirlenmiş haline bakıp karar veriyorsunuz, suyun kaynaktaki haline bakın"** diyor. Gelin, burada bugün suyun kaynaktaki halini, özünü konuşalım. Ülkemizde ve İslam dünyasında değerlendirilebilecek bir hayır çıkarmak için başlayalım.

Bir şeyin altını tekrar çizmek istiyorum. Bu din bir ruhban sınıfının tekelinde olmayacaksa, akıl baliğ olan herkesin muhatap olduğu bir din ise tüccarın da, akademisyenin de, siyasinin de bu konuda ders çalışması gerekir. Bizim, dinimizi hayatın her noktasına yedirmemiz gerekmektedir. Din cami ile ev arasına sıkıştırılır ise evrensel olma şansı asla olamaz.

NUSRETIYE CAMİİ'NDE SABAH NAMAZI KILDIK

Namaz, Kuran'da defalarca geçen

Namaz, Rabbimizin emri

Namaz, gözümüzün nuru

Namaz, dinimizin direği

Ve bizim ibadet yerimiz, secdemiz, yeryüzünün en değerli yerleri, maneviyat depomuz ve Kâbe'nin birebir şubesi olan camiler de bir o kadar kıymetli ve değerlidir.

Bütün sorunlarımıza rağmen cemaat olup, buluşup istişare ettiğimiz, buluşup Rabbimizin huzuruna çıktığımız naçizane müthiş yerler...

Sadece bunlarla kalmayıp evimiz olan hatta evimizden daha değerli olan yaratıcı ile buluşma merkezimiz!

Camiler...

Belki dile gelse diyecekler ki ***"Eski kalabalık cemaatler neredesiniz? Yaratana kulluk mekânınız benim ama siz yoksunuz. Özellikle ey gençler neredesiniz? Namaz kılan gence aşığım diyen bir halifemiz vardı. Böyle bir halifeye sizler askersiniz. Rabbimiz sizi huzuruna çağırıyor, iştirak edin ey Müslümanlar!"***

Bunun şuurunda olan ve bunu diğer insanlara tebliğ edip insanları camiye çağırarak isteyen Genç Hareket olarak kadim, kıymetli ve bir o kadar da ilgi çekici olan Nusretiye Camii'nde sabah namazı buluşması yaptık.

Bir camiye özellikle gençlerle şenlendirmek, gençlerle İslami bilinç aşılamış ve huşunun verdiği huzur ve güvenle kıldığımız namaz ile Rabbimize verdiği emri yapmanın huzurunu hep beraber yaşadık.

Gençlerin akın akın gelip özellikle de sabah namazına camiye gelmesi haliyle hazırda bulunan camii cemaatini şaşırttı. Simalarındaki sevince birebir tanık olmanın verdiği huzur, bize devamının ne kadar mühim olduğunu camileri sadece

bel- li özel günlerde değil, belli gün ve aylarda değil gerekirse her gün gidip coşkuyla doldurmayı hatırlattı.

Kısaca camiimizden bahsetmek gerekirse;

Nusretiye Camii, XIX. yüzyıl Osmanlı mimarisi- ni yansıtan selatin (padişah veya padişah eşlerince yaptırılan) camidir. II. Mahmut, Osmanlı ordusunu yeniden şekillendirirken, Karaköy sahilinde inşa ettirdiği kışlaların yanında Arabacılar Kışlası Cami kılınıtları bulunuyordu. Ahşap olan bu cami bir yangın sırasında yanmış ve kullanılamaz hale gelmişti.

Topçu kışlası inşa edilirken, yanan caminin yerine de yeni bir cami yapılmasının emrini veriyor. II. Mahmut, yeniçeri ocağını kaldırdıca camiye Nusret (zafer) adı veriliyor. Cami, İstanbul surları dışında inşa edilen ilk ve en büyük camilerden biridir

Cami ilk yapıldığında etrafını pencereless yüksek duvarlar çeviriyormuş. Sultan Abdülaziz döneminde cadde düzenlemesi sebebiyle bu duvarlar yıkılmış. Üzerlerinde dökme demirlerin bulunduğu alçak duvar yapılmış. 1956 yılında bu duvar tekrar kaldırılmış. Dökme demir parmaklıklar orijinal eser zannedilerek Sultan Mahmut Türbesinin yan duvarlarının üstüne monte edilmiş.

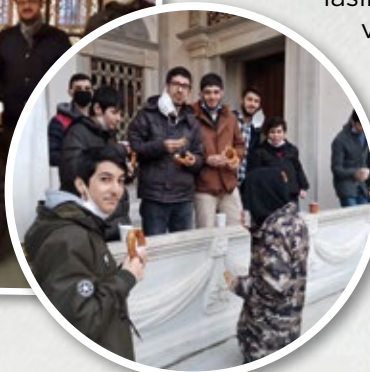
Ve çok ilginçte bir hikâyesi dillerde dolanmakta, ondan bahsetmeden olmaz diye düşünüyoruz.

Cami, ihtiyaç üzerine yapılmıştır. Yerine yapıldığı cami Tophane yangınında yandığı için, bölge halkının ibadet için bir cami ihtiyaçları hâsıl olmuştur. Bunun üzerine II. Mahmut, topçu kışlası yapılırken, yeni bir cami de yapılması emrini vermiştir

Caminin açılış töreninde II. Mahmut, topçu kışlasını selamlarken yeniçerileri selamlamamış ve kısa bir süre sonra da yeniçeri ocağını kaldırmıştır.

İMH Esenyurt olarak bu tarzda etkinliklerimize devam edeceğimizi buradan duyurmak istiyoruz.

Sizin de yolunuz düşerse Beyoğlu'ndaki Nusretiye Camii'ni mutlaka ziyaret edin.

sefer düşü

TÜRK DÜNYASININ MEDENİYET BAŞKENTİ

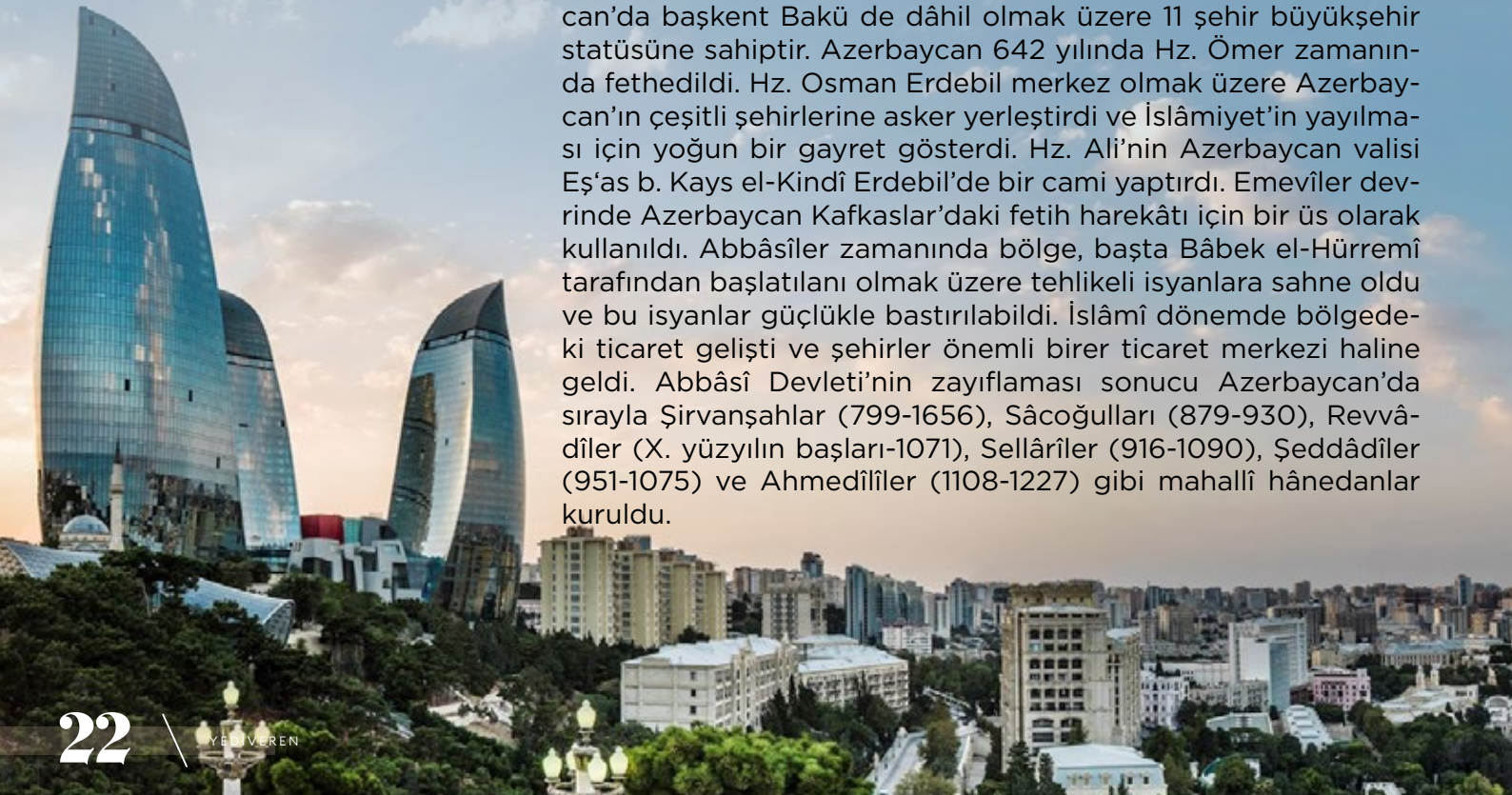
ŞEKİ

Azerbaycan, resmî adıyla Azerbaycan Cumhuriyeti, Batı Asya ile Doğu Avrupa'nın kesişim noktası olan Kafkasya'da yer alan bir ülke. Güney Kafkasya'nın en büyük yüz ölçümüne sahip ülkesi olan Azerbaycan; kuzeyde Rusya, doğuda Hazar Denizi, güneyde İran, batıda Ermenistan, kuzeybatısında ise Gürcistan ile çevrilidir, Türkiye ile de 17 km'lik sınırı bulunmaktadır.

1918'de Azerbaycan Demokratik Cumhuriyeti kuruldu, ancak iki yıl sonra Nisan 1920'de Kızıl Ordu sınırı geçerek Azerbaycan'a girdi ve 28 Nisan 1920'de Azerbaycan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti kuruldu. 1991 yılında Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla ülke bağımsızlığını yeniden kazandı.

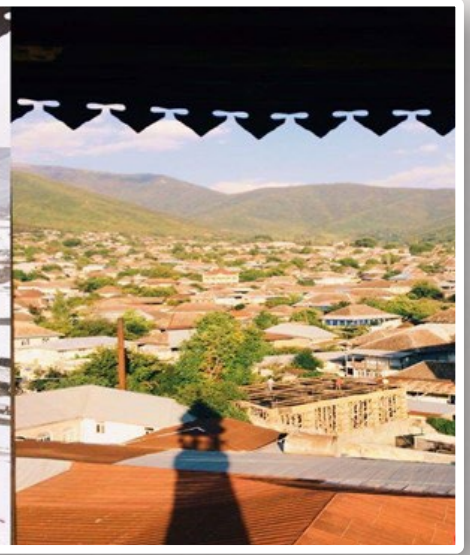
Azerbaycan'da 77 şehir bulunmaktadır. Azerbaycan'ın başkenti Bakü ülkenin en büyük şehridir. Önemli bir liman şehri Bakü, Hazar Denizi'nin batı kıyısında yer alır, Kafkasya'nın da en büyük şehridir. Şehrin sakinlerinin çoğu Azeri'dir. Azerbaycan'da başkent Bakü de dâhil olmak üzere 11 şehir büyükşehir statüsüne sahiptir. Azerbaycan 642 yılında Hz. Ömer zamanında fethedildi. Hz. Osman Erdebil merkez olmak üzere Azerbaycan'ın çeşitli şehirlerine asker yerleştirdi ve İslâmiyet'in yayılması için yoğun bir gayret gösterdi. Hz. Ali'nin Azerbaycan valisi Eş'as b. Kays el-Kindî Erdebil'de bir cami yaptırdı. Emevîler devrinde Azerbaycan Kafkaslar'daki fetih harekâtı için bir üs olarak kullanıldı. Abbâsîler zamanında bölge, başta Bâbek el-Hürremî tarafından başlatılan olmak üzere tehlikeli isyanlara sahne oldu ve bu isyanlar güçlükle bastırılabilirdi. İslâmî dönemde bölgedeki ticaret gelişti ve şehirler önemli birer ticaret merkezi haline geldi. Abbâsî Devleti'nin zayıflaması sonucu Azerbaycan'da sırayla Şirvanşahlar (799-1656), Sâcoğulları (879-930), Revvâdîler (X. yüzyılın başları-1071), Sellârîler (916-1090), Şeddâdîler (951-1075) ve Ahmedîlîler (1108-1227) gibi mahallî hânedanlar kuruldu.

AZERBAIJAN'IN TARİHİ VE DOĞAL GÜZELLİKLERİNİN BULUŞTUĞU ŞEHİR ŞEKİ

Şüphesiz şehirler içerisinde en güzel şehir insanın doğduğu, büyüdüğü şehirdir. Bendeniz size tarihi ve doğal güzelliklerin bulunduğu, adını dünyanın en eski şehirleri sırasına girmeyi başarmış ve günümüze kadar hala tarihi eserlerini koruyarak gelen, doğup büyüdüğüm şehrimi anlatmak istiyorum. Her mevsimde kendi güzelliğini ortaya koyarak, yöresel şivesiyle, kültürüyle, sanatıyla sözüyle, kendine özgü evleri, sokakları ve doğası, meşe ormanlarıyla kaplı 2 bin metrelik dağların eteğine kurulmuştur. Kış Nehrine komşu olan, şifalı mineral suları ve ipekçiliğiyle ünlü memleketim, ev sahibi olduğu çok sayıdaki tarihi yapı ile zengin Türk kültürünü gelecek nesillere taşımaktadır. Deri, ağaç, kil, mineral, bitkisel boyalar ve ipek el sanatları da kullanılmaktadır. Arıcılık, bakırcılık, kalaycılık, halıcılık, ipekçilik, gümüş işleme en önemli mesleklerdendir. Şeki şehri ve çevresinin toprağı da çok bereketli olduğundan tarım ve hayvancılık oldukça gelişmiş. Bu kısa tanıtımdan sonra haydi hep beraber Şeki'ye gidelim.

“
**ŞÜPHEŞİZ ŞEHİRLER
İÇERİSİNDE EN
GÜZEL ŞEHİR
İNSANIN DOĞDUĞU,
BÜYÜDÜĞÜ
ŞEHİRDİR.**

Şeki Azer-

baycan'ın kuzeyinde başkent Bakü'nün 370 km kuzeybatısında Büyük Kafkasya sıradağlarının eteğinde, doğu kesiminde yer alıyor. 1968 yılına kadar (Nuha) ismi ile adlandırılmıştır. Kısaca tarihini özetlersek Şeki 7. yüzyılda Arap hâkimiyeti, 1551 senesinde Safevi hâkimiyetinde varlık sürdürdü, 1578 yılında ise Osmanlı Devleti'nin egemenliğine girdi ve Şeki Sancağının merkezi oldu.

Şeki turistik olarak ekonomiye büyük katkıda bulunan bölgelerdendir. Azerbaycan'ın tarihi şehirlerinden ve önemli turistik bölgelerinden birisidir. 28 Nisan 2016 tarihinde Şeki şehri **"Türk Dünyasının Medeniyet Başkenti"** seçildi. Yine 2016 yılında TÜRKSOY (Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı)'un başkenti seçildi. Şeki hanlarının yaz sarayı 1761-1762 yıllarında Azerbaycan'da ilk bağımsız hanlığın temelini atan Hacı Çelebi Han'ın torunu Hüseyin Han döneminde inşa edilmiştir. Kale duvarları ile çevrili olan iki katlı Han Sarayı altı odadan, dört koridordan, iki aynalı balkondan oluşuyor. Binanın ana cephesi, dünyada benzeri olmayan en küçük geometrik şekillere bölünmüş pencere ve kapı ağından oluşmaktadır. Ahşap parçaların arası ise farklı renkli camlarla süslenmiştir. Ağın her metrekaresi ortalama 5.000 ve 14.000 ağaç ve camdan oluşan karmaşık alanlardan oluşmaktadır. Bu sarayı diğer saraylardan ayıran en büyük özellik inşası sırasında hiç çivi kullanılmamış olmasıdır. Saray, hemen önünde yer alan 600 yaşındaki iki tarihi çınar ile ziyaretçileri karşılıyor. Bu çınarlar doğu çınarıdır. Doğü çınarı büyük, hızlı büyüyen, uzun ömürlü ve yaprak döken bir ağaçtır. Kabuğunu sürekli değiştirmesi gövdesinin sürekli büyümesine ve uzun ömürlü olmasına imkân sağlar. Doğal dağılımı, Doğü Akdeniz'den ve Orta Doğü'dan güneydoğü Sibirya'ya kadar uzanır. Orman oluşturmazlar. Ağaçlar, saray binası için henüz bir tehdit oluşturmuyor.

Uzun zaman boyunca ipek imalatının ve ticaretinin merkezi olan şehir, Çin'den başlayıp, Anadolu ve Akdeniz üzerinden Avrupa'ya kadar uzanan meşhur İpek Yolu'nun da önemli merkezlerinden biridir. Ticari güzergâhlara, verimli topraklara, askeri mevkilere sahip olmanın hayatı bir öneme sahip olduğu eski dünyada hiç şüphesiz Şeki de uğruna mücadele edilen bir şehir durumunda kalır. Anadolu'da sıklıkla örnekleriyle karşılaşabilecek, klasik Türk şehir yapısının meydana getirdiği ahenk Şeki'de de kendisini gösterir. Bu İpekyolu üzerinden geçen ticaret kervanları şehirde olan kervansarayları dinlenme, ihtiyaçlarını karşılama ve başka alanlarda kullanmışlardır. Böyle bir doğal coğrafya ve strateji imkânlarına sahip bir şehirde kervansarayların olmaması mümkün müdür? Şeki de sahip olduğu kervan yolları sebebiyle komşu hanlıkları ve başka birçok ülkenin ticaret merkezlerini kendisinde birleştiriyordu. Günümüze kadar gelen Yukarı Kervansarayı buna misal olarak gösterebiliriz. 8000 metrekaresel alanı kaplayan Şeki Kervansarayı, 18. yüzyılda inşa edilmeye başlanmıştır.

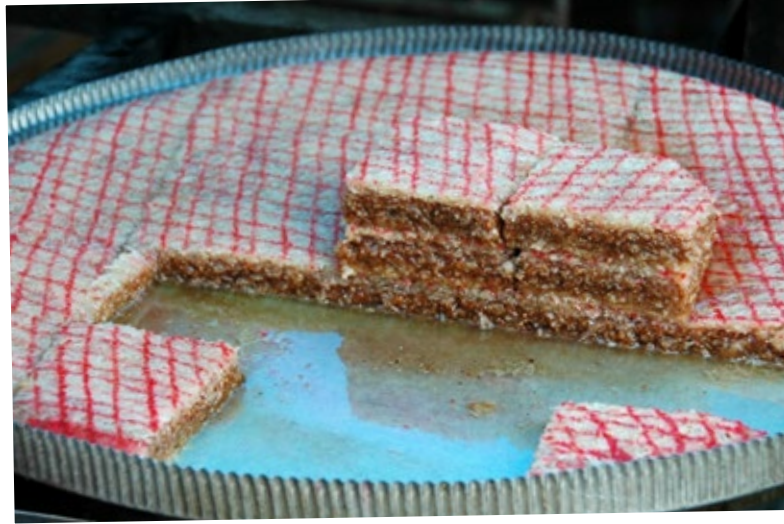
Şeki Kervansarayı iki bölümden oluşmaktadır: Yukarı ve Aşağı. Binanın sokağa bakan ön cephesi 14 metre yüksekliğindedir. 300'den fazla oda ve bir bodrumdan oluşan kervansarayın iki giriş kapısı bulunuyor. Bina üç katlıdır. Tüccar mallarını bodrumda saklar, birinci katta alışveriş yapar ve ikinci katta yaşırdı. Kapıların iç kısımlarının tavanı tuğla kemerli kubbelerden yapılmıştır. Ortadoğü'nün en büyük tuğla kemerli kubbelerinden biri olan ana girişin zengin süslemeli kemeri, kabartmanın dikliği nedeniyle binanın köşesinde üçüncü kat seviyesinde inşa edilmiştir. Sade avlu, kemerlerle örtülü aynı büyüklükteki hücreler, avlu balkonları, havuz ve çevresindeki yeşillikler kervansarayın genel kompozisyonunu tamamlıyor. 1988 yılında, Yukarı Kervansaray Hotel adında bir otele dönüştürülmüştür. Geleneksel Azerbaycan mutfağı servis eden bir restorani ve 242 uluslararası standart oda ve süiti bulunmaktadır.

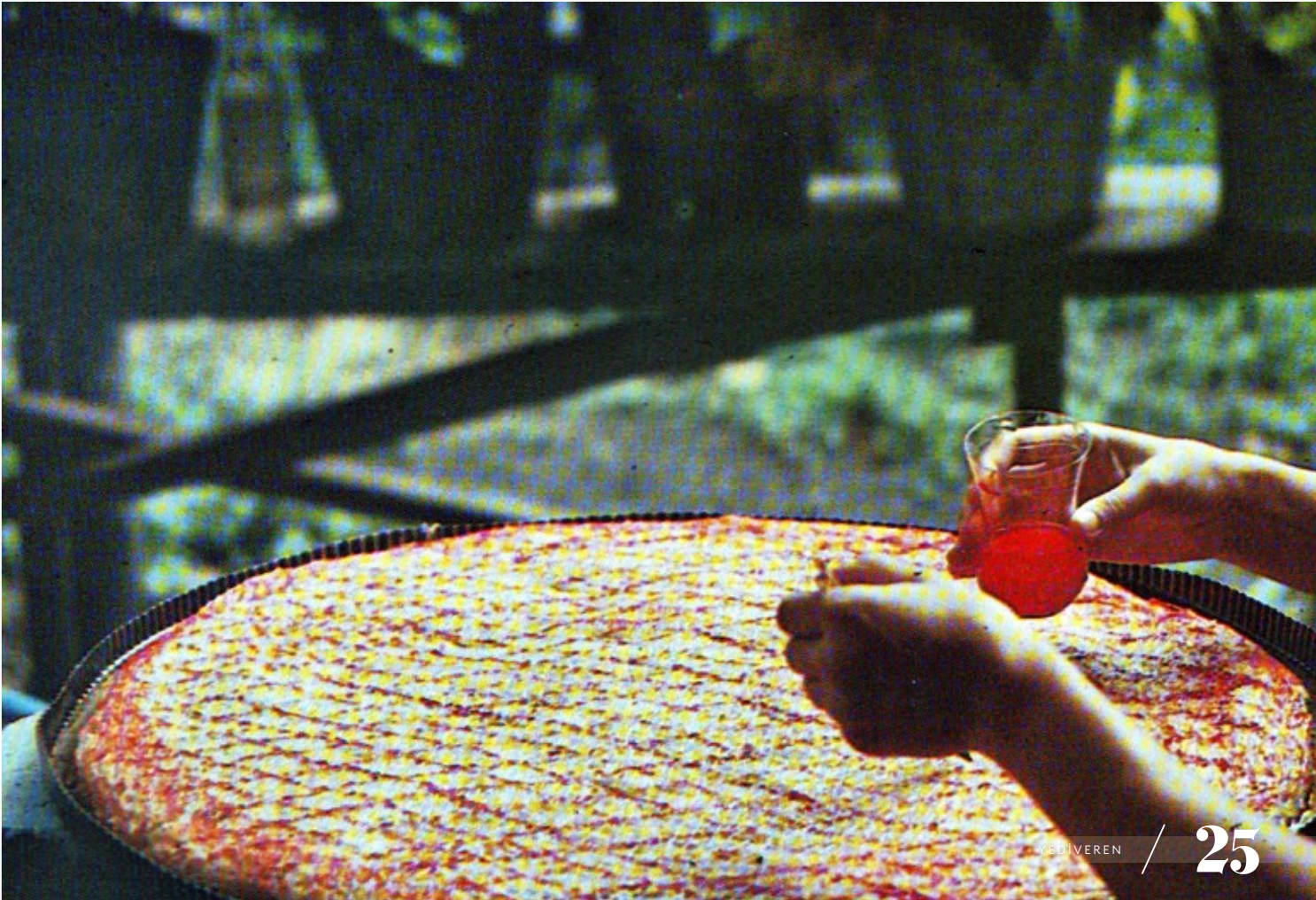
“
MEMLEKETİMİN SADECE
TARİHİ DEĞİL AYNI
ZAMANDA TATLISI DA ÇOK
ESKİLERE DAYANIYOR.

Her şehir kendine has yöresel yemek tatlı çeşitleri ile meşhur olduğu gibi Şeki mutfağının da Piti'si meşhur. Azeri mutfağında çok büyük bir öneme sahip Piti yemeği de Şeki yöresine aittir.

Toprak güveçte pişirilmiş kuzu eti ve nohut, yanında yeşilliklerle servis ediliyor. Lezzet vermesi için güvecin üstüne kuyruk yağı yerleştiriliyor. İki aşamada yenen yemeğin önce suyu bir kâseye alınır ve içine eklemek doğranarak ve sarı kök otu eklenerek çorba gibi içilir. Daha sonra etler ve nohutlar güvecin içinde çatal yardımıyla ezilerek birbirine karıştırılır ve bir tabağa alınıp afiyetle yenir.

Memleketimin sadece tarihi değil aynı zamanda tatlısı da çok eskilere dayanıyor. Uzmanların araştırmasına göre bu tatlı antik çağda Mezopotamya'da biliniyordu. Şeki helvası ise tel kadayıfı hatırlatıyor. Yoğun aromalı ve fındıklı-cevizli içiyle nefis şekerli tadı onu vazgeçilmez kılıyor.

Şeki'de ayrıca hafızlık eğitimi veren bir medrese de bulunmaktadır. Şeki için Azerbaycan'ın hafız yetiştiren incisi de diyebiliriz.

Şeki İslam Medresesi (Şeki İslam Koleji)

Şeki İslam Medresesi Sovyetlerin Azerbaycan'ı işgaline kadar bir dinî eğitim kurumu olarak **"Ak Mescid"** diye bilinen Cuma mescidinin bünyesinde faaliyetini sürdürmüştür. Bahsettiğimiz dönemden itibaren ise medrese diğer mescit ve medreseler gibi Sovyetler tarafından kapatılmıştır. 1905'te inşa edildiği düşünülen Şeki İslam Medresesi Sovyetler döneminde İpekçilik yüksek okuluna, daha sonraları ise spor salonuna dönüştürülmüştür. Sovyetlerin yıkılması ve Azerbaycan'ın bağımsızlığını elde etmesinin ardından 1992'de Şeki valiliğinin 188 sayılı kararıyla müessese tekrar Kur'an kursu olarak eğitim-öğretim faaliyetine başlayabilmiştir. 1997'de Adalet Bakanlığı tarafından resmiliği onaylanmıştır. Daha sonra 2002'de DKİÜ-DK'nin 95 sayılı kararıyla dinî eğitim kurumu olarak kabul edilmiştir. 15 Mart 2017'de Azerbaycan Cumhurbaşkanının emriyle on tane İslam koleji kurulmuştur. Bu emirle birlikte Şeki İslam medresesine kolej statüsü verilmiş ve şu anda medrese Şeki İslam Koleji adıyla eğitim-öğretim faaliyetine devam etmektedir.

GYF'nin desteği ile faaliyete başlayan diğer müessese-lerde olduğu gibi Şeki İslam Medresesinde de dersler Türkiye'den gelen misafir öğrenciler tarafından okutuluyordu. Sonrasında bu görevi Türkiye'nin farklı üniversitele-

rinde din eğitimi almış yerli öğretmenler devralmıştır.

Okutulan dersler arasında Kur'an-ı Kerim, hadis, fıkıh, tefsir, Arapça, kelâm vb. derslerin yanında Azerbaycan dili ve edebiyatı, İngilizce ve pedagoji ile ilgili dersler bulunur. Yüksek okulun kurulma amacı Azerbaycan'da halkın din görevlisi ihtiyaçlarını karşılamaktır.

Kolej sistemli ve programlı olarak eğitim-öğretim faaliyetine 1997'de başlamıştır. Daha önceleri eğitim süresinde ve aynı zamanda öğrencilerin yaş sınırında belirsizlik vardı ve farklı yaş grubunda öğrenciler de burada eğitim alıyordu. Bahsettiğimiz seneden sonra öğrenciler sınav yoluyla alınmış ve sınavlara ancak 6, 7 ve 8. sınıfı bitiren öğrenciler girebilmiştir. 2014'ten bu yana öğrenciler 5 ve 6. sınıftan alınmaya başlamıştır. Her sene Mayıs ayında düzenlenen, test ve mülakat olmak üzere iki aşamadan oluşan sınavda sorular matematik, Azerbaycan dili, tarih ve coğrafya gibi derslerden hazırlanıyordu. Test sınavında başarılı olan öğrenciler daha sonra mülakata alınıyor, mülakatta öğrencilerin genel kültürü, dinî bilgisi, özel yetenekleri tespit ediliyor ve bu aşamadan sonra öğrencinin kabul edilip edilmeyeceğine karar veriliyordu.

Mayıs ayında düzenlenen bu sınavlardan sonra her biri üç veya dört haftalık olmak üzere peş peşe iki ayrı yaz kursu düzenleniyordu. Kursun sonunda öğrencilere tekrar sınav yapılıyor ve sınavı geçen öğrenciler bir yıllık hafızlığa hazır-

lık aşamasına başlıyordu. Bir sene hafızlığa hazırlık eğitiminden sonra öğrencilere ezber deneme sayfaları verilerek sınav yapılıyor ve denemelerde başarılı olan öğrenciler hafızlığa alınıyordu. İlk yıllarda hafızlıkla birlikte **“imamları geliştirme kursları”** şeklinde faaliyet gösteren müessese daha sonra Türkiye’deki Kur’ân kurslarında uygulanan hafızlık sistemine geçmiştir.

2017’de medreseye kolej statüsünün verilmesiyle birlikte tüzük şartları gereği öğrenci alımı ancak 9 ve 11. sınıflardan yapılabilmektedir. Bu statünün verilmesinden sonra 2019-2020 eğitim-öğretim senesinden başlayarak kolejde hafızlık eğitimiyle birlikte ilahiyat bölümü açılmıştır. İlahiyat bölümüne de öğrenci alımı aynı şekilde tertip edilmekte ve ilk olarak öğrenciler sınavla yaz kurslarına alınmaktadır ve bu kurslarda başarılı olan öğrenciler üç senelik ilahiyat eğitimine başlamaktadır. Gerek hafızlığa gerekse ilahiyat bölümüne başvuru yapanların büyük çoğunluğu yaygın eğitim kurslarında Kur’ân ve

temel dinî bilgileri öğrenen ortaokula devam eden öğrencilerden oluşmaktadır.

Şu ana kadar (2021) kolej 256 hafız mezun vermiştir. Bu hafızlardan 117 kişi lisans, 12 kişi yüksek lisansı bitirmiş, 5 kişi doktora eğitimine devam etmektedir ve 1 kişi ise doktora eğitimini tamamlamıştır. Mezun olan hafızlardan 35 kişi dini görevlerde (camilerde imam, müezzin, din görevlisi ve İslam kolejlerinde öğretici, dinî idarelerde) bulunmaktadır. 100’ün üzerinde hafız faklı alanlarda çalışmaktadır. Lisenden mezun olduktan sonra birçok çeşitli uzmanlık dallarında (yüksek lisans, doktora) yüksek öğrenim görmektedirler.

Yaklaşık 50 hafız Azerbaycan ve İslam dünyasında düzenlenen Kur’ân-ı Kerîm’i güzel okuma ve hafızlık yarışmalarına katılmış, güzel dereceler elde etmiştir. Onların içerisinde Türk dünyasında birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü dereceye girenler, uluslararası yarışmalarda ise ilk on dereceye giren hafızlar bulunmaktadır.

**SAYMAKLA BİTMİYEN MEMLEKETİMİN
GÜZELLİKLERİNİ ANLATMAK ZOR,
GÜZELLİKLERİNİ GÖRMENİZ DİLEĞİYLE.**

TARİH YAZAN İMAN FATİH SULTAN MEHMET HAN

**“
İLİMLE, BİLİMLE
VB. HERHANGİ BİR
ALANDA VERMİŞ
OLDUĞUNUZ VE
SONUCUNDA
ZAFERLER ELDE
ETTİĞİNİZ HER ŞEY
SİZİN FETHİNİZDİR.**

Dünya tarihinin dönüm noktalarından biri olan İstanbul'un fethine tarihi bir yolculuk yapalım. Tarihler 6 Nisan'ı gösterdiğinde Osmanlı ordusu Bizans surlarının önüne dayanmıştı. Sultan Mehmet kendisine inanmayanların aksine büyük hedefleri vardı. Bunlardan biri de “Kostantiniyye elbet fethedilecektir. Onu fetheden kumandan ne güzel kumandan, onu fetheden asker ne güzel askerdir.” hadisinde geçen İstanbul'du. Bu fethin gerçekleşmesinde özgüveniyle ve inancıyla akıl hocası Akşemseddin hazretlerinin katkıları da yadsınamaz. Muhasara artık başlamıştı. Çandarlı Halil Paşa ne kadar bu savaşı onaylamada isteksiz ise de Sultan Mehmed bu savaş için her şeyi göze aldı ve savaş başladı. Osmanlı ordusu tüm gücüyle saldırıyordu. Osmanlı ordusu zafer için ne kadar azimliyse Bizans ordusu da savunmak için o kadar azimliydi. Surları hızla tamir ediyor, lağımçı-

ları tespit ediyor, denize zincirler çekiliyordu. Sultan Mehmed'in azminden bu direnç hiçbir şey eksiltmese de ordunun direnci kırılmaya başlıyordu. Savaşın başında rüzgârı arkasında olan Osmanlı ordusunun artık kötü bir sona doğru sürüklenmeye başladığı düşünülüyor hatta Bizans tarafı bu durumu kutluyor savaşı kazanmışçasına eğlenceler tertip ediyorlardı. Tam da bu sırada bir zamanlar İstanbul muhasarasına katılmak için bu topraklara gelen Eyüp Sultan hazretlerinin yıllar sonra bulunan kabri, orduya yeniden ve daha sağlam bir inanç sağladı. Bu savaşı kazanacaklarına artık eskisinden daha çok inanmaya başlayan ordu daha sağlam bir şekilde saldırmaya ve yeri göğü Allah Allah!!! nidaları daha sağlam bir şekilde inletmeye başlamıştı. Bu durum karşısında korkuya kapılan ve ne yapacaklarını bilemeyen deyim yerindeyse afallayan Bizans ordusu ile Konstantiniyye halkı işte o zaman anlamışlardı bu savaşı Türklerin kazanacağını. İşte atamız Fatih'in zamanında bitmek bilmeyen bu inanç ve arzusunun tarih boyunca tekrar tekrar canlandığını görmekteyiz. Mohaç Muharebesinde 2 saatte 10 katı orduyu mağlup eden Kanuni, duvar olup geçit vermeyen Plevne gazisi Osman Paşa ve askerlerinde ol-

duğu gibi Çanakkale'nin geçilmez olduğunun tüm dünyaya gösterildiği gibi hatta yakın tarihimizin bize anımsattığı Kıbrıs çıkartmasında olduğu gibi tarih hep bize gösterdi ki içimizdeki o inanç ve imana yeniden ulaştığımız her vakit zafer bizimle olmuştur. Tarih bizim en iyi öğretmenimizdir. Eski o güzel ve hüküm sürdüğümüz günlere ulaşmanın zor olmadığını her şeyin aslında içimizde olduğunu ve ona ne zaman ulaştık başarıyı yakaladığımızı görüyoruz. İçimizde olan o güç iman, inanç ve azimden oluşuyor. Bu yazımızda ne kadar İstanbul'un fethini kutlamış olsak da bu durumun yanı sıra yeni fetihlere açılan kapının en temel taşlarından da bahsetmek gerektiğini düşünüyorum: İncanın ve imanın olacak. Bunların yanı sıra azmin olacak. O azim de bizi yeni fetihlerin gereği olan çalışmalar için her zaman diri tutacaktır. Bu durum da bizi elbet bir gün yeniden zaferlere ulaştıracaktır. Siz de kendi fetihlerinizi yapın. Fetihler sadece savaşla, kanla silahla olmaz. İlimle, bilimle vb. herhangi bir alanda vermiş olduğunuz ve sonucunda zaferler elde ettiğiniz her şey sizin fethinizdir. Unutmayın tarihinden güç ve ders alan kazanır.

İSKİLİPLİ ATIF HOCA

(1875-1926)

İskilipli Atıf Hoca 1875 yılında İskilip'in tophane köyünde dünyaya gelmiştir. Babası Akkoyunlu aşireti beylerinden Mehmet Ali Ağadır. Annesi ise Kartaldağ yaylasında medfun Arap dede adıyla meşhur olmuş şeyh torunu Nazlı Hanım'dır. Altı aylık iken annesini kaybeden Atıf Efendi, dedesi Hasan Kethüda'nın yanında yetişmiş, ilk dini bilgilerini köyünde almıştır.

İskilip'te müderrislik yapan Hoca Abdullah Efendi'den ders okuduktan sonra ailesinin karşı çıkmasına rağmen ilim tahsili için İstanbul'a gitti. 1902 yılında medrese eğitimini tamamladıktan sonra İstanbul Müderrisliğini kazandı. Ardından sonraki yıl Fatih Camii'nde ders vermeye başladı. 1905 yılında İstanbul Darülfünun'dan mezun olmuştur. Ardından Kabataş Lisesi Arapça Öğretmenliğine tayin olmuştur. Öğretmenlik yıllarında Meşihat-ı İslamiyye dersiamlarının mağduriyetlerini gidermek konusunda bir takım çalışmalara öncülük etmiştir. Onun bu çalışmaları üzerine dönemin şeyhülislamı tarafından Bodrum'a sürgün edilmiştir. Oradan da Kırım'a geçmiştir.

Kırımdan Varşova'ya kadar giden Atıf Efendi, II. Meşrutiyetin ilanından bir hafta önce İs-

tanbul'a döndü. İstanbul'a dönmesinin ardından Medaris Müfettişliği görevine getirildi. O yıllarda aynı zamanda Sebilürreşad ve Beyanülhak'ta çeşitli yazılar kaleme almıştır. Donanma cemiyeti adına yazmış olduğu eserden dolayı takdirname ile ödüllendirildi. Atıf Efendi 31 Mart Vakası sebebiyle bir hafta tutuklu kalmıştır. 1913 yılında Mahmut Şevket Paşa'nın öldürülmesi olayına dahil olması gerekçesiyle Sinop'a sürülmüştür.

Ardından sürgün hayatı yaklaşık bir buçuk yıl boyunca Çorum civarında devam etti. Resmi makamlar tarafından suçsuz olduğu daha sonra anlaşılmış ancak bu yanlışlık yüzünden yıllarca sürgün hayatı yaşamış ve dört yıl boyunca görevinden uzak kalmıştır.

19 Şubat 1919 yılında Mustafa Sabri Efendi'nin başkanlığında kurulan Müderrisin Cemiyeti'nin ikinci başkanlığına tayin olmuştur. Mustafa

Sabri Efendi'nin şeyhülislamlık makamına tayin olması üzerine cemiyetin başkanlığına Atıf Efendi getirilmiştir. Cemiyet ilk olarak İzmir'in Yunanlılar tarafından işgal edilmesini protesto eden bir açıklama yayınladı. Atıf Efendi aynı zamanda işgal kuvvetlerine ve yeni bir tehdit olarak ortaya çıkan Bolşevizm'e karşı olan bazı bildiriler yayınladı. Müderrisin

**BİLİNÇSİZ
BATI TAKLİTÇİLİĞİ
RUHTAKİ BİR BOZULUŞA
İŞARETTİR VE ONUN BEDENE
AKSETMESİNE SEBEBİYET
VERECEĞİNİ ATIF EFENDİ
ESERİNDE İFADE
ETMİŞTİR.**

cemiyeti bir süre sonra Teali İslam cemiyeti adını almıştır. Dönemin zor şartlarında işgal ve tehditler karşısında mücadelesini kararlılıkla sürdüren bu cemiyet aynı zamanda Anadolu'nun çeşitli merkezlerinde şubeler açmıştır. Köylü çocukların bilinçlenmesine öncülük etmiştir. Bu cemiyet ilmiyal ve İslam tarihi kitabı da hazırlatmıştır.

İlk meclis, 23 Nisan 1920 yılında toplandı. Bir asırlık bu mücadele Anadolu insanını iyice bıkırtmıştı. Millet bu nedenle yeni bir savaşa da sıcak bakmıyordu. Bu nedenle yeni meclisin ilk işi Hiyaneti Vataniyye kanununu çıkarmak oldu. Kanuna göre olağanüstü mahkemeler kurulacak ve yakalanan kaçaklar bu mahkemede yargılanacaktı. Bu mahkemelerin adı İstiklal Mahkemeleri idi. Zamanla bu mahkemeler asker kaçaklarını yakalama amacının dışına çıkmıştır.

1921 tarihinde saltanat ve hilafetin kaldırılacağına konuşulduğu bir dönemde, Konya'da bir yürüyüş gerçekleştirildi Halk hilafetin kaldırılması ihtimaline ise tepki göstermişti. Bu olayın ardından Konya'nın irticacı ilan edilmesi ve tüm Konya halkının tutuklanması bile emrediliyordu. Tutuklama emri üzerine İstiklal mahkemesi üç üye ile Konya'ya gitti. Mahkeme sadece üç günde 2300 civarında tutuklama gerçekleştirdi. Bu tutuklananların yaklaşık 800 tanesi idam edildi. Bu olayın ardından Anadolu halkı artık Darağacı ile tanışmış İstiklal mahkemelerinin yapısı ise bambaşka bir boyut kazanmış, inkılâplara karşı en ufak bir yorum bile idam sebebi olarak hükme bağlanmıştır.

3 Mart 1924 tarihinde hilafet kaldırılmıştı. Hilafetin kaldırılması üzerine isyanlar artmış ve İstiklal Mahkemeleri tekrar devreye girmiştir. Sükûneti yerleştirmek niyetiyle çıkarılan Takriri Sükûn kanunu gereğince İstiklal Mahkemelerine tekrar olağanüstü yetkiler verilmiştir. Bu mahkemelerde savunma makamı ve tanık yoktu. Mahkeme başlamadan alınan bazı kararların uygulandığı ise belirgin bir hal almıştır.

Takriri Sükûn kanununun devamı niteliğinde mecliste 625 sayılı yeni bir yasa daha çıkarıldı. Kanuna göre artık herkes şapka takmak zorundaydı. Bu kanun ile aynı zamanda sarık ve takke yasaklanıyordu. Bu yasaya göre şapka takmak zorunlu olmuştu. Şapka

takmamak ise büyük bir suç idi. Bu büyük suçun cezası ise İstiklal mahkemelerine göre idam idi.

Şapka kanunu için hedefte Atıf Efendi vardı. Bu kanun çıkmadan evvel yaklaşık bir buçuk yıl önce "Frenk Mukallidliği ve Şapka" adlı bir eser kaleme almıştır. Bu eserinde Cumhuriyeti batıya özenmemesi konusunda uyarmıştı. Şapka örneğini ise bu kitapta vermişti. Bu sebeple şapka takma veya takmama konusundaki tereddütleri gidermek için sarık ve takke yasaklanırken şapka takmak yasal bir zorunluluk haline gelmiştir. Atıf Efendi kaleme aldığı bu eserden dolayı 7 Aralık 1925'te tutuklandı. İstiklal mahkemesi tarafından Giresun'a sevk edildi. Eserini kanunun çıkmasından yaklaşık bir buçuk sene önce yazdığı için suçsuz olduğu anlaşılmaması üzerine beraat etmiştir. Ancak Atıf Efendi serbest bırakılmayarak İstanbul'a getirildi ve oradan Ankara'ya sevk edildi.

Ankara İstiklal Mahkemesi tarafından tutuklu olarak yargılanan Atıf Efendi 4 Şubat 1926'da idam edildi. İdamı TBMM'de 25 Şubat 1925 tarihinde kabul edilen "Dini ve Dinî Kutsal Kavramlarını Siyasete Alet Edenler Hakkında Kanun" a göre dini kullanıp halkı kışkırtanların vatan haini sayılacakları düzenlemesi ile gerekçelendirildi. Mezarı, 2009 yılı başında bulunduğu park yerinden alınarak İskilip Gülbaba Mezarlığı'na taşındı. Mezar yeri değişikliği 2010 yılı başında kamuoyuna duyuruldu.

Tarihte yaşanan her hadise bugün için birer ibret vesikasıdır. Her dönem kendi şartlarını ve imtihan zeminini oluşturmaktadır. İskilip'li Atıf Hoca yaşadığı döneme mücadelesi ile damga vurmuştur. Bu mücadele zahiren şapka takma/takmama üzerinden sembolleşmiş olsa da Atıf Hoca aslında Müslümanca bir yaşamı teklif ettiği için şehit edilmiştir. Şunu unutmamalıyız ki Frenk Mukallitliği yalnızca şapkadan ibaret değildir. Bilinçsiz batı taklitçiliği ruhtaki bir bozuluşa işarettir ve onun bedene aksetmesine sebebiyet vereceğini Atıf Efendi eserinde ifade etmiştir. Hak-Batıl mücadelesinin kıyamete kadar devam edeceğine inandığımız gibi batılın her dönemde önümüze birtakım engeller koyacağını da bilincinde olarak Atıf Hoca ve mücadelesine ibret nazarıyla bakmalıyız.

Bir mermiyle dağlar devrilir mi anne
Hücreler bin adamla dolar mı
Vuslata kavuşmak çok zaman alır mı anne
Benim ne zaman alnıma şehit yazılır
Yalnız dağlara beni de kabul ederler mi
Bu yolcusuz tren ne zaman duracak
Benim de göğsümden bir özgürlük andı patlar mı

Bir beyaz elbise dedikleri o kadar kolay dikilir mi anne
Adımı sen yaz bir tahtaya
Alnımı secdeye vurduğumda
Ne zaman ölüm korkusu benden çekilir
Ne zaman ayaklarımdan soğuk basar
Bu yolcusuz tren ne zaman duracak
Benim de göğsümden bir özgürlük andı patlar mı

Şimdi biz burda bacak bacak üstüne atarken
Şimdi biz gülüp eğlenirken anne
Kan damlayan topraklar göl olmaz mı
Dünya bize çöl
Gözlerin bana mezar olmaz mı
Boynu büküklerin boyunları yerinde mi
Ben Bilal'i de biliyorum Metin'i de
Ben Hanzala'yı da (ra) Hamza'yı da (ra)
Kervan beni de kabul eder mi
Bu yolcusuz tren ne zaman duracak
Benim de göğsümden bir özgürlük andı patlar mı

Ağlamak anne dünyaya ağlar mı insan
Ağlamak o kadar ucuz mu
Senin gözyaşlarını bir şiirde saklarım
Feryatlarını ben marşlara tutturdum
Arkada kalan her anneye bir yenisi ekleniyor
Arkada kalan her babaya milyonlar evlat veriliyor
Sen de milyonlarca evlat istemez misin
Sen de ağlamaz mısın baba
Yumruğunu her sıktağında avuçların arasından bir damla
yaş gelmedi mi hiç
Senin omuzlarında yükselsem baba
Senin sellerinde süzülse kayıgım
Sözlerinde yükseldiğim kadar
Bu yolcusuz tren ne zaman duracak
Benim de göğsümden bir özgürlük andı patlar mı

Bir kelime et de kaldırsınlar başımı anne
Ardımdan Oğlum feda olsun der misin
Sırtım sıcak anne
Dizlerim hayli dinç
Islak gözlerinde süzülmeğe bu yol
Bu yolcusuz tren ne zaman duracak
Benim de göğsümden bir özgürlük andı patlar mı

BENİM DE GÖĞSÜMDEN BİR ÖZGÜRLÜK ANDI PATLAR MI?

AH

Mevsimlerden sonbahardı. Küçük çocuk balkona oturmuş, şarktan esen rüzgârın serinliği ile saçlarını bir o yana bir bu yana savura savura şarkılar söylüyordu. Dışardan bakılınca mutlu gibi görünse de söylediği şarkı hüznüydü:

Yeşil melek, yeşil melek

Söyle bana, beni görüyor musun?

Yeşil melek, yeşil melek

Kuşlar ötüyor duyuyor musun?

Küçük çocuk bu hüznle karışık mutlu durumundan *"Haticeeee"* sesiyle irkildi. Çağırın babasıydı.

"Ne diyon baba-aa?"

"Çay getir kız bana!" Çayı hazırlamıştı. Babasının eve gelmesini bekliyordu ama o tarlaya istemişti. Bir koşu mutfağa girip, kızıl közlerin üzerindeki fokurdayan çaydanlıktan bardağa doldurup koşmaya başladı. Çayın soğumadan yanına gitmesi gerekiyordu. Köylü Bekir'in içeceği bir bardak çaydı. Ama o eziyet etmeyi sevmeydi. Tarlaya bardakla çay taşınır mıymış?

Üstüne üstlük bir de soğuk olmayacakmış mış mış... Küçük çocuk, hızlıca bahçe kapısından çıkıp bir ucu yırtık terlikle sıcak çayı yetiştirmeye çalışıyordu. Bir yandan çayı dökmemeye öte yandan fireze basmamaya çalışıyordu. Firezler yazdan kalan buğday kökleri idi. O kadar sağlam olurlardı ki toprağa yeniden bir şey ekmek için yakmak gerekiyordu. Küçük

çocuk tarlaya biraz yaklaşıncaya babasının öfkeli öfkeli bir şeye homurdandığını duydu. Kendisine kızdığını düşünerek bir an irkildiyse de hızlı adımlarla yürümeye devam etti. Aksak topal tarlaya vardı. Aslında burası har bahçesiydi. Çeşit çeşit ağaçlar, otlar vardı.

Yazın sarı sıcak kavurmaya başladığında bütün börtü böcek buraya kaçardı. Kuz bir yerdi, serindi. Dut, nar, ceviz, şeftali, zeytin, incir, armut ne ararsan vardı. Yaz geldi mi bir de yabancı böğürtlenler çıktı mı yazın tadına doyum olmazdı. Küçük çocuğun en sevdiği yerdi. Ara ara evden kaçır buralarda gezinirdi, tabi bir yandan da otlanırdı. İki tarla ilerisinde büyük bir bahçeleri var-

GÜNLER, GECELER GEÇTİ. KARLAR, YAĞMURLAR, DOLULAR... BÜTÜN HAŞMETİYLE, GÜRÜLTÜSÜYLE YERYÜZÜNE İNDİ.

di. Burda da seralar, kışlık yazlık sebzeler, mısırlar, kavunlar, karpuzlar, portakallar, yenedünyalar olurdu. Buraların kokusu hiçbir yere benzemezdi. Meyvelerin, çiçeklerin kokusu harmanlanır; bir çeşit doğal misk gibi kokardı. Küçük kızın babası Köylü Bekir, odun kesmeyi de ağaç dikmeyi de severdi. Hele hele meyve ağaçlarını... Şehre her gittiğinde fidancıya uğrar değişik ağaçlar getirir, özenle dikerdi. Bu ağaca çocuğa bakar gibi bakardı. Her gün gider sular, inceler; zararlı böcek, hastalık gördüğünde ilaçlardı. Çocuğu gibi severdi onları.

“Bu kökü kuruyasıcılar benim başımın belası, her sene her sene temizlerim gene çıkarlar gene çıkarlar.” diye homurdanıyordu Köylü Bekir böğürtlen çalılarına. Meyvesi hoştu ama kendisi yerini sevdi mi üç dört metre kadar uzar; çevresinde ne varsa sarmaşık gibi sarardı. Haliyle kurtulmak, temizlemek gerekiyordu. Sabahtan beri bu işle uğraşıyordu. Tarlanın kenarına kocaman bir çalı, böğürtlen, sarmaşık yığını toplamış; yakmaya çalışıyordu Köylü Bekir. Kibriti bir iki çakmaya tutuşturdu çalıları. Birkaç tutam gazel parçası da ekleyince çıra gibi yanmaya başladı. Kır saçlı adam, çayını içip sigarasını tütürerek küçük kızıl bir dağa benzeyen alevleri izliyordu.

“Koş, ilerde bir torba var onu bana getir!” diye küçük çocuğa emir verdi. Küçük kız koşar adım torbayı getirmeye gitti. Torbanın ağzını açınca bir de ne görsün, içinde üç tane kaplumbağa vardı. Babam bunları ne yapacak ki diye düşündü. Ama bir sonuca varamadı. Hayvancıklar korkudan ayaklarını, başlarını içlerine çekmişlerdi. Torbayı çarçabuk babasının yanına getirdi. Köylü Bekir, ayağa kalktı. **“Şimdi canınıza okudum sizin, tarlayı bahçeyi bozunda görüm bakim”** diyerek, bir an bile tereddüt etmeden, gözünü kırpmadan torbayı ateşe silkeleyiverdi. Küçük çocuğun nutku tutulmuştu. Torbada sus pus duran hayvancıklar dile gelmişti. Sanki bir insan gibi çığrım çığrım imdat istiyorlardı. Lakin Allah'ın merhameti şimdilik beklemeyi gerektiriyordu. Yer, gök susmuş. Kuşlar alevlerin üzerinde aşağı yukarı sağa sola uçarak onları kurtarmak istercesine uçuşuyorlardı. Evin kara kedisi, nerden çıktığı bilinmez bir şekilde alevlerin yanındaki taştan kulakları tüyleri dikilmiş bir şekilde bakıyordu. Küçük çocuk ateşte

kavrulan hayvanlara bakıyordu. Bir yandan da elleriyle kâh ağzını kâh kulaklarını kapatarak kaplumbağaların yanışını, dehşet içinde gözyaşlarıyla izliyordu. Baba sen ne yaptın diye haykırmak istedi, olmadı. Yerden bir taş alıp fırlatmak istedi olmadı. Etrafta su bakındı, yoktu... Olmadı, olmadı, olmadı... Dilsizler dile geldi, dağ taş ağladı da insan duymadı. İnsan; hırslarının, öfkesinin kurbanı oldu. Vicdan sustu, merhamet ve sevgi ateşin külleriyle savruldu gitti. Geride; küçük çocuğun hüznüleri, korkuları ve öfkesi kaldı.

Sonbahar, baharın yapraklarını toprağa emanet ettikten sonra bol yağmurlu günleriyle çekip gitmişti. Kışın ilk günleriydi. Gündüzleri güneşli olsa da geceleri ayazdı. Yaz mevsiminin bol cıvıltılı, sesli ve renkli günleri yerini tabiatın sessiz haykırışlarına bırakmıştı. Ağaçlar toprağa çakılmış birer kazık gibi, sessiz ve bir o kadar da insan gibi dimdik duruyorlardı. Hayvanlar tarlalardan ahırlara alınmış, sessiz sedasız önlerindeki kurumuş ota saldırıyorlardı. Yalnız öyle bir şey vardı ki sürülmeye hazır bir rahim gibi bekliyordu: Tarlalar. Öyle ya tohumu toprağa ekmek gerekirdi. Ayrik otlarından ve çalılardan temizlenen tarlalar, yazın bu tarlalarda dörtnala koşan keyifle gezinen kırmızı öküzlerle sürülerek; tohum, toprağına kavuşturuldu. Günler, geceler geçti. Karlar, yağmurlar, dolular... Bütün haşmetiyle, gürültüsüyle yeryüzüne indi. Bütün bunlar insanoğluna merhamet olarak döndü ama insan göremedi. Kar altındaki tohumlar daha gür çıktı, doluların parçaladığı ağaçlar daha hoş çiçeklendi, meyve verdi ama insan idrak edemedi. Kükredi Köylü Bekir. Tohumuna da toprağına da, rençberliğine de diye saydırdı tarlada gübre ekerken yağmur yağıp ıslanınca. Ve insan unuttu; ayaklarının altındaki rahmeti, gülüp oynayarak sofrasında yediği kınalı ekmeği.

Mevsimlerden ilkbahardı. Kışın bütün soğuk renkleri yerini tatlı tatlı gülümseyen bir güneşin toprağına, çatılara, yapraklara yansımalarına bıraktı. Tabiat derin uykusundan uyanıp insana bahşedilen yeni bir hayata hazırlık yapıyordu. Güneşin ardından ağaçlar uyandı. Ağaçlardan baharı, Köylü Bekir'in kapısının önündeki yetmiş yıllık dut ağacı karşıladı. Önce sıçan kulağı yapraklarını çıkardı ardından da rengârenk kuş-

ları dalında ağırladı. Hayvanlar ise bütün kış karnında taşıdıkları yavruları bir bir gün yüzüne çıkardılar. Siyah, beyaz, gri renkteki bu oğlaklar evin yeni şenlikleriydi. Bahçede dört bir yana koşanı mı dersin, sabahtan akşama kadar bağıranı mı dersin, yavrusunu arayan anne mi dersin; ne ararsan vardı. Köylü Bekir'in bahçesi adeta bir ses ve renk cümbüşüne dönmüştü. Bu mutlu tablodan herkes bir gece yarısı ahırdan gelen bir keçi sesi ile uyandı. Ahıra koşan Köylü Bekir, bir de ne görsün, Aynalı kızın doğurduğunu gördü. Bir koşu oğlağı leğene koyup silmeye başladı. Derken oğlak canlandı canlanmasına ama bir tuhafılık vardı. Bu hayvancıklar doğar doğmaz bir ellenip ayaklanınca meme arardı amma bu yavru olduğu yerde duruyordu. Mevzuyu sabah olunca anladılar. Yavrucağın gözleri görmüyordu. Yüreği sızladı küçük çocuğun. O günden sonra küçük kız kör oğlağın gören gözü, yürüyen ayağı olmuştu. Adını da **"yeşil melek"** koymuştu. Aşağı Yeşil Melek, yukarı Yeşil Melek derken bu yavrucak da Köylü Bekir'in gazabına uğradı. Köylü Bekir, o gün tarlada yine bir şeye öfkelenmiş olacak ki bahçede öylece durup duran Yeşil Melek, adamın sesini duyunca melemeğe başladı. Bu ses adamın sinirlerini iyice bozmuştu. Ağıla dayalı duran sopayı eline aldığı gibi yavrucağıza birkaç sopa indirdi. Yeşil Melek, daha ne olduğunu anlamadan kaçmaya başladı. Kaçtı kaçmasına hayvan ama kurtulamadı öfkesine yenilen şeytan adamdan. Oğlak kaçıyor, Köylü Bekir kovalıyor, oğlak kaçıyor Köylü Bekir kovalıyor. Meğer öldürmeye niyetlenmiş adam. Hayvan gittiği yönü görmüyordu. Yaklaşık elli metre ilerde dört metre boyunda önüne duvar örülmüş bir uçurum vardı. Yeşil Melek uçuruma doğru koşuyor ama adam yine durmuyordu. Küçük çocuk balkondan olanları izliyordu. Bu defa babasına karşı gelecekti. Yeşil Melek ölemezdi. Yeri göğü inleyen bir çocuk sesi kapladı bütün köyü: **"Babaaaaaaaaa!"** Dur, Beyaz Melek görmüyor demeye kalmadan hayvancağız dört metrelik duvardan aşağı düştü. Yavru, kafasının üzerine yere çakılmıştı. Koşup baktılar ağızından kan gelmiş, boynu altında kalmıştı.

İnsanı insan yapan şey nedir diye sorsalar merhamet derdi birçok kişi. İnsan mer-

hamet edebildiği kadar, samimi bir şekilde üzülebildiği kadar insandı. İnsan ağlayan bir çocuğa nasıl şefkatle yaklaşıyorsa, bedenine bir tırpan darbesi almış bir ağaca da aynı merhametle yaklaşmalıydı. İnsan yalnız kaldığında, üzülendiğinde, sevmeye, sevmeye ihtiyaç duyduğunda; biri ya da birilerinin içten gelen bir sesine dostça tebessümüne ve birlikte aynı yastığa baş koyabileceği birini istiyorsa, bir hayvanın sesinde de aynı isteği duyup aynı şefkatle merhametle ona da aynı şekilde yaklaşmalıydı. Bir şair şöyle diyordu, **"Acı, evrensel olmalı"**. Evet evet tam da şairin dediği gibi acı evrenseldi. Ama onu duyabilecek yürek, onu hissedip anlayabilecek bir gönlü olmalıydı insanın.

Yaşanılan her şeye rağmen bahar canlılığını kaybetmemiş, var gücüyle insanoğluna kapılarını açıyordu. İnsan mı ki tembel olsun tabiat? Doğa da zaman da ayarı bozulmamak üzere düzenlenmiş bir çark gibi akıp gidiyordu. Sonbaharda ekilen tohumlar boy vermiş, başaklar sararmaya yüz tutmuştu. Her bir buğday kamış gibi iri ve diri duruyordu. Heba etmemek her gün gidip kontrol etmek gerekiyordu. Domuzlar, kirliler bir gecede talan edebilirlerdi. Köylü Bekir, çiftesini doldurmuş gece gündüz demeden bahçeye ve tarlalara göz kulak oluyordu. Sıcak bir öğle vakti; yine sağa sola küfürler savurarak sırtında çiftesiyle gelmiş, balkona oturmuştu. **"Artık yolunu buldum. Tarlaya giderken bir torba götüreceğim yanımda, dedi. Çaprazında oturup, kollarını balkon demirine yaslayan kadın "Niye ki?" dedi çok da önemsemeyerek. Köylü Bekir, " Bu tusbalar var ya bu tusbalar bütün ekini talan etmiş. Bir de çiftleşme dönemi ki ekinlerin içinde göneniyorlardı. Bende hepsini toplayıp bir torbaya doldurdum. Delikli taşın deliğine attım torbayla". "Ne? Ne yaptın?" dedi kadın. " Bu kızıl kavuran sıcakta tusbaları deliğe mi döktün sen? Bunu da yaptın demek. Yazıklar olsun sana." dedi kadın demesine ama o da nasıplandı, gelmiş geçmiş de. "Allah seni bildiği yapsın." diyerek kalktığı gibi mutfağa gitti. Babasının söylediği her şeyi duymuştu küçük çocuk. Babasına öfkesi bin kat daha arttı. Yüreği dayanmadı, gözlerinden yaşlar süzüldü. Ama elden ne gelir.**

Zaman sayacı, geriye doğru hızla akıyor-

du. Yıllar geçmiş, küçük çocuk büyümüştü. Tabi Köylü Bekir de yaşlanmıştı. Gün akşam olmaya yakındı. Yaşlı adam uzun süredir iş-tahtan kesilmiş, günde bir vakit yemek yiyordu. Birkaç aya kalmadan da şiddetli bir öksürük başlamıştı. Öksürüktür, geçer dedi amma lakin geçmedi. Gün geçtikçe öksürük ona geçti. Artık halinin hal olmadığını anlayınca bir hastaneye zorla şerle olsa da gitmişti. Basit bir tomografiyle anladılar doktorlar. Köylü Bekir verem olmuştu. Doktorlar, ilaçlar, kemoterapiler... Hastalık Nuh diyor, peygamber demiyordu. Bir arpa boyu iyileşmiyordu Köylü Bekir. Oldu olacak bu hastanelerden çare yok deyip birkaç hacı hocaya, mırıbiya götürdüler. Herkes kendi dilince hakikat bellediği şeyi okuyup üflediye de olmadı. Adam gün geçtikçe daha da kötüleşiyordu. Nefes almakta, zaten az yediği yemeği yemekte bile zorlanıyordu. Böyle böyle altı ay geçti. Doktorlar artık eve götürüp bekleyin, ya da yoğun bakımda yatsın dediler. Kabul etmedi adam. Beni evime götürün dedi. Evdeki herkes bir yas havasına bürünmüş, yaşayan bir ölünün son nefesini bekliyorlardı. Hayret edilecek bir durum vardı Köylü Bekir’de. Hastalık bütün bedenini yavaş yavaş bitiriyordu. Önce ayaklarını hissetmemeye ardından kollarını hissetmemeye başladı. Hiç ağrısı yoktu. Yutma ve yutkunma yetilerini kaybetmişti. Ama midesi hala sağlamdı, akli hala yerindeydi, gözleri hala dipdiriydi. Olan biten her şeyin farkındaydı. Ama konuşamıyordu, yerinde kalkamıyor ve hareket edemiyordu. Açlığını hissediyor ama söyleyemiyordu. Yemek verildiğinde de iş-tahla yutmaya çalışıyor ama yutamıyordu. Bir gün çorbayı içerken az kalsın öleyazıyordu. Yutamamış da boğazına durmuştu. Nefes alışları yavaşlayan ve sürekli ağlayan Köylü Bekir, bir gece ansızın dile geldi. Başında bekleyen yaşlı karısına dönerek geçmişe dair sorular sormaya başladı;

-Yitik Mulla, öldü mü?

-Öldü.

-Abdal Musa, öldü mü?

-Öldü.

Kırk Amber, Kılıç Osman, Kör Veli, Deli Hasan, Topal Hüsnü, Karadöl İsmet, Topal Anşa, Yuvarlak Hatça... Bütün bu isimlerin cevabı **“Öldü.”** oldu. Adam yerinde son bir kez doğrulmak istedi. Karısı yanına yakla-

şınca, **“Ya kaplumbağalar ölmüş müdür?”** Karısının gözlerinden affedilmeyi bekleyen bir ışık aradı ama karısı bu sorusuna cevap vermek istemedi. **“Sen bunları düşünme, hadi uyuyamaya çalış”** diyerek konuyu değiştirmeye çalışsa da adam artık anlamıştı, vakit tamam olmuştu. İşe yarar mı bilinmez ama son bir kez olsa kâinatın sahibinden af dilemek istedi. Koca adamın, yeri göğü sarıp titreten, herkese korku salan heybetinden eser kalmamıştı. Annesinden medet uman küçük bir çocuk gibi inleye inleye ağlıyordu. Ağlarken de yarı anlaşılır yarı anlaşılabilir bir şeyler konuşuyordu. Yaşlı adam, sabahın ilk ışıklarında bir aydır döktüğü gözyaşlarını son nefesini vererek sonlandırmıştı. Sonsuz gücün ve mutlak adalet sağlayıcısının adaleti yerini bulmuştu. Ah’lar çıkmıştı hem de çok çok acı bir şekilde. Küçük çocuk büyüdü ve bütün bu olan bitenleri bir bir izledi, idrak çemberinden geçirdi. Hayvanlara nasıl ağladıysa babasının bu haline de öyle ağladı. Hem de hıçkırıkla hıçkırıkla. İçinde kalan bütün öfke-siyle, acısıyla ağladı. Bir şairin şiirinde şöyle bir dize geçiyordu:

“Sevmek insanın yüreği kadar

Küçükse büyüğünü taşıyamaz.”

Öfkelenmek de, sevmek de, kinlenmek de insanın tabiatında vardı. Aynı doğanın akışında olduğu gibi. Tabiatıta her şey iç içe geçmişti ve hepsi birbirini doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyerek devam ediyordu. İnsan olmak da böyle bir şeydi **“kemat”** de. Bütün bu zıtlıkları bir dengeye koyup adilce, sevgiyle ve merhametle; gerektiğinde gerektiği kadarını tabiattaki bütün canlılara sunabilmeyi öğrenmekti.

VARKALIM

Hadi, dedi biraz daha uzunca olan, işimiz çok
Yüklendiler küfeleri, yokuş yormaz onları
Kuralları hatırlattı küçüğe:
Gözlerine bakma, elini uzatma başını dik tut
Yüzündeki kara bulut yağdırmadı yağmur
Neyin alameti bu karanlık?
Dikişsiz paçası takılınca demire attı kendini yere
Bir aralık üşütmesin diye kalıcı kıldı kumaşı
Değer biçti paslı yüksüğe
Uzun olan cüreyâbdı
Koca ayakları vardı küçüğün yaşına nazaran
Başından evvel ayakları yetişt
Sırtında yorgun bir mühür vardı çocuk kutsaldı haliyle
Elinde bir ağırlık
Hangi tasanın sunağından çaldı bu kan dolu ibriği
Yürüdüler epey
Yolu -yordular
Varınca meydana bir nefes durdular
Kalabalıktı
Terli avuçlarının izi kaldı gömleğinde küçüğün
Bu kalabalık, dedi Uzun, bizi zorlayacak gibi
Duvara yaslandılar
Duvar kabul etmedi onları
İki yetimi kucaklayan da duvardı
Ağır geldi belki de
Duvarı anladılar
Bize göre değil burası dedi kısa olan
-Neresi bize göre?

Küfesinden çıkardığı lokmayı düşünmeden attı ağzına
Konuşunca bir ara yeşerdi dili
Güldü Uzun -üfle artık şu küfü
Çıkan dumana konan kuş, düştü önlerine
Kısa, aldı eline
Yoncaların üzerine çömeldi
Sığ bir sessizlik kapladı zemini
Yüzündeki kara bulutlarda yol oldu çığlığı
Kuşun kanatlarını mührüne sürdü
Öptü ve uyudu
Uzun, ipekçi çıkırığına davrandı
Kalabalık ürktü, ördüğü kozalaktı elindeki
Manevi bir teraziyi andırıyordu-
Bu karabet kalabalığının ortasına
ateşten bir gülle oldu ve düştü
Bir ses yükseldi
-Ümmetin garibanları
Uzun, durdu karşısında
Alnında çizgiler yol yol, basıp geçti her birine
Teri
Nefesinde üç çocuk büyüttü -biri ölü
Alemdar çıktı aradan, sıska, hodbin
Bir yüz görümlüğü yuvarladı-
Kısanın başucunda bitti
İblis için haksız rekabetti bu- haset etti alemdara

Uzun döndü duvara, hayâsından yıkıldı oracıkta
Nasip olmadı hizmet bir saraya

Bu fitnenin şiddetinden bir sûra yükseldi
Kalabalık tek bir ağızdan-ba'sü ba'de'l-mevt-
Kısanın mührü yayıldı meydana.

İNÖNÜ MAHALLESİ 354. SOKAK NO:22/24 -B
ESEN YURT/İSTANBUL

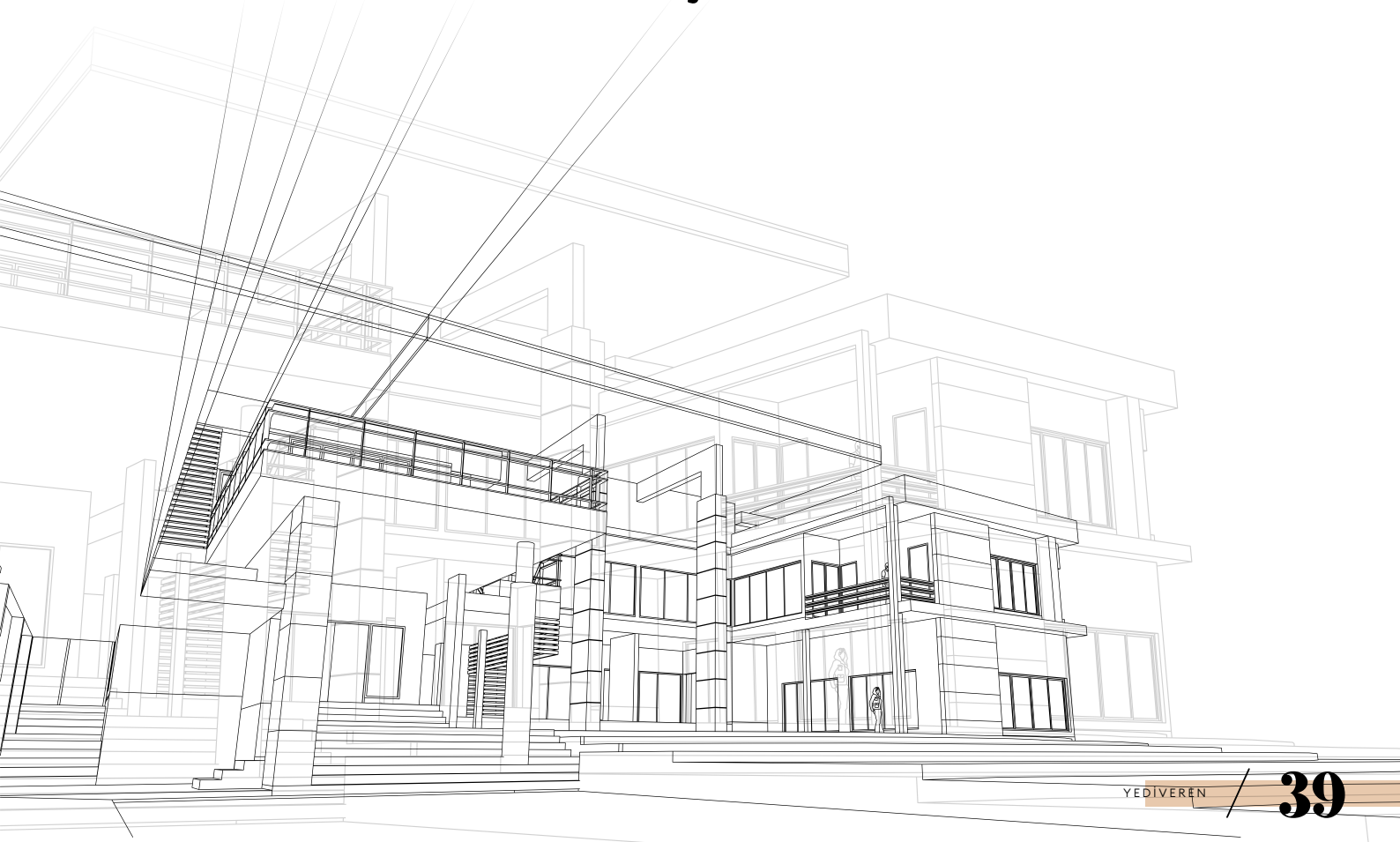
ÖZAL ÖZDEMİR - 0532 604 86 36

ELİT KONAK

İNŞAAT

MUTEAHHİTLİK · KAT KARŞILIĞI İNŞAAT
DANIŞMANLIK

Kulakların lafa doyduğu
bir dönemde gözler
yaşantısıyla örnek olacak
adamlar arıyor.

MEHMET GÜNEY

ISSN 2757-5535

9 772757 553009